

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Ενδοοικογενική Βία. Μετάφραση και σχολιασμός της ενημερωτικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια.

Πτυχιακή εργασία

της

Ελευθερίας Νεντίδου

Ξ2018118

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Φωτεινή Καρλάφτη-Μουρατίδη, Α' επιβλέπουσα

Περικλής Παπαβασιλείου, Β' επιβλέπων

Κέρκυρα,

Ιούνιος 2022

Ενδοοικογενική Βία. Μετάφραση και σχολιασμός της ενημερωτικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
1. Μετάφρασμα.....	6
2. Πρωτότυπο	16
3. Σχολιασμός	25
3.1. Εισαγωγή.....	25
3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο	25
3.3. Λειτουργίες Κειμένου.....	26
3.4. Σκοπός Κειμένου – Πηγή	28
3.4.1. Πακέτο μεταφραστικών οδηγιών και σύγκριση Κειμένου – Στόχο με Κείμενο – Πηγή	29
3.5. Κατηγορίες Μεταφραστικών Προβλημάτων	30
3.5.1 Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα	30
3.5.2 Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα	31
3.5.3 Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα	32
3.5.4 Ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα	33
4. Επίλογος.....	34
5. Γλωσσάρι όρων.....	35
Βιβλιογραφία.....	39

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε από την Ελευθερία Νεντίδου, προπτυχιακή φοιτήτρια του τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, το ακαδημαϊκό έτος 2021 - 2022. Μέλη της Επιτροπής Εποπτείας συνετέλεσαν η διδάσκουσα ως μέλος Ε.ΔΙ.Π. Φωτεινή Καρλάφτη-Μουρατίδη, αποτελώντας την πρώτη επιβλέπουσα και ο Αναπληρωτής Καθηγητής Περικλής Παπαβασιλείου ως δεύτερος επιβλέπων. Η εργασία αποτελείται από το πρωτότυπο, τη μετάφραση καθώς και τον σχολιασμό της ενημερωτικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια. Η προαναφερθείσα ενημερωτική έκθεση παρουσιάζεται από τους βουλευτές Aurélien Pradié και Guillaume Vuilletet. Το συγκεκριμένο νομικό κείμενο επιλέχθηκε, διότι πραγματεύεται ένα εξαιρετικά επίκαιρο θέμα που απασχολεί πληθώρα ανθρώπων παγκοσμίως με βάση τις στατιστικές ενημερώσεις: την ενδοοικογενειακή βία και την καταπολέμησή της εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος. Ακόμη, έχει προστεθεί γλωσσάρι νομικών όρων με αλφαβητική σειρά, διευκολύνοντας την ροή της εργασίας, επίλογος όπως και βιβλιογραφικές πηγές. Ακολουθεί η παράθεση του μεταφράσματος, του πρωτότυπου κειμένου, καθώς και ο μεταφραστικός σχολιασμός.

1. Μετάφρασμα

Κυρίες και κύριοι,

Το 2019 η Γαλλία χαρακτηρίστηκε από ένα συνταρακτικό στατιστικό στοιχείο: 173 άνθρωποι, εκ των οποίων 146 γυναίκες, οι οποίες έχασαν τη ζωή τους από χτυπήματα των συντρόφων τους. Το 2018, οι αριθμοί αυτοί ανήλθαν σε 149 θύματα, εκ των οποίων 118 γυναίκες. Αυτή δεν ήταν μια προοδευτική πορεία.

Το Κοινοβούλιο δεν μπορούσε να συμμετάσχει χωρίς να αντιδράσει στον διακανονισμό που έκαναν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με σκληρή συνέπεια. Υποβλήθηκε στο γραφείο της Εθνοσυνέλευσης στις 28 Αυγούστου 2019 από την ομάδα των Ρεπουμπλικανών, με την υποστήριξη της κυβέρνησης, η οποία ξεκίνησε κινήσεις ταχείας διαδικασίας στις 16 Σεπτεμβρίου και υιοθετήθηκε ομόφωνα από τους βουλευτές στις 15 Οκτωβρίου. Έπειτα, υιοθετήθηκε από τους γερουσιαστές στις 6 Νοεμβρίου, εμπλουτισμένος με εργασίες που διεξήχθησαν από κοινού από την πλειοψηφία και την αντιπολίτευση, ο νόμος που αποσκοπεί στην καταπολέμηση της βίας εντός της οικογένειας εκδόθηκε, τελικά, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 28 Δεκεμβρίου.

Αυτός ο νόμος ήρθε να διορθώσει αυτό, που στο δίκαιο δεν λειτουργούσε, ήρθε σε αντίθεση με την κοινή λογική και φάνηκε ακατανόητο. Πώς μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι η εντολή προστασίας, που αποσκοπεί στην αποφυγή των χειρότερων για τα θύματα βίας, είναι μια διαδικασία έκτακτης ανάγκης που μέχρι σήμερα εκτείνεται κατά μέσο όρο σχεδόν ενάμιση μήνα; Πώς μπορούμε να δικαιολογήσουμε το γεγονός ότι η Γαλλία δεν μπόρεσε να πειραματιστεί με μια ηλεκτρονική συσκευή ενάντια στην προσέγγιση, όταν, στην άλλη πλευρά των Πυρηναίων, ήταν δυνατόν να επιτευχθεί χωρίς πρόβλημα; Πώς μπορούμε να ανεχθούμε το γεγονός ότι τα τηλέφωνα υψηλού κινδύνου, εργαλείο που αποδεδειγμένα διασώζει ζωές, συσσωρεύονται σε ντουλάπες λόγω κακοσχεδιασμένων κανόνων ανάθεσης;

Οι αξίες αυτού του νόμου έχουν αναγνωριστεί. Οι προθέσεις του έχουν αποδοκιμαστεί. Ωστόσο, η αξία του δεν πρέπει να εφιστά την προσοχή στο σύμβολο: η εφαρμογή της απαιτεί ισχυρή συμμετοχή της κυβέρνησης, των δικαστών και των διοικήσεων, καθώς και τη δημοσίευση διαταγμάτων και την σύναψη δημόσιων συμβάσεων εντός εύλογης προθεσμίας. Για το λόγο αυτό και δεδομένης της ευαισθησίας των εν λόγω μέτρων, η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων επιθυμούσε να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή τους.

Για την εφαρμογή αυτού οι εισηγητές σας πήραν συνεντεύξεις από τα κυριότερα ενδιαφερόμενα υπουργεία για να ενημερωθούν σχετικά με την επίσπευση της υλοποίησης. Πήραν, επίσης,

συνεντεύξεις από συνεταιριστικούς εκπροσώπους για να συγκεντρώσουν τις απόψεις τους. Τέλος, προέβησαν σε έρευνα στο τακτικό δικαστήριο της Ποντούας, που αποτελεί πρότυπο ως προς τον αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας, για να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο του νόμου σε αυτόν το τομέα.

Μετά το πέρας των εργασιών τους, για την εφαρμογή αυτού οι εισηγητές σας θεωρούν ότι ο νόμος της 28ης Δεκεμβρίου 2019 έχει υλοποιηθεί με ικανοποιητικό τρόπο.

Κατά κύριο λόγο, αυτό ισχύει για το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο αφορά πρωτίστως τους αρχηγούς των περισσότερων νομοθετικών διατάξεων: τόσο οι κεντρικές διοικήσεις όσο και οι δικαστές των δικαστηρίων ενήργησαν για μια επιχειρησιακή έναρξη ισχύος, εξαιρουμένου του διατάγματος σχετικά με την εντολή προστασίας, το οποίο αποσύρθηκε γρήγορα λόγω των ομόφωνων αντιδράσεων που προκάλεσε.

Δυστυχώς, αυτή η δέσμευση για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας δεν έχει παρατηρηθεί σε όλα τα άλλα υπουργεία: τα διατάγματα και οι εκθέσεις που υπάγονται στην εξουσία τους δεν έχουν ακόμη δημοσιευθεί. Τα υπουργικά τους συμβούλια με προφανή δυσκολία έχουν δεχθεί μόνο επανειλημμένα αιτήματα για ακροάσεις.

I. Η μεταρρύθμιση της εντολής προστασίας ολοκληρώθηκε

Η μεταρρύθμιση της εντολής προστασίας είναι το πρώτο μεγάλο θέμα του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019 (άρθρα 2, 3, 4 και 6). Οι διατάξεις που ψήφισε το Κοινοβούλιο προσέγγιζαν τόσο την εξέλιξη της διαδικασίας όσο και τους ουσιώδεις παράγοντες των αποφάσεων. Σε γενικές γραμμές, έχουν εφαρμοστεί σωστά από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο συνέταξε μια ολοκληρωμένη εγκύκλιο για το θέμα ([1]), καθώς και έναν πρακτικό οδηγό που διαδόθηκε ευρέως στους δικαστές.

Εντούτοις, το συγκεκριμένο ζήτημα των δικονομικών προθεσμιών αντιμετωπίστηκε αρχικά με τρόπο που δεν ανταποκρινόταν στην πρόθεση του νομοθέτη, κάτι που ευτυχώς διορθώθηκε έκτοτε.

1. Αναγκαία επιβεβαίωση εκ νέου του ισχύοντος δικαίου

Στα άρθρα 2 και 3 του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019, το Κοινοβούλιο αίρει την αμφιβολία σχετικά με την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στις διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν την εντολή προστασίας.

Πρώτον, κατοχύρωσε στο νόμο την πάγια νομολογία σύμφωνα με την οποία μπορεί να ζητηθεί εντολή προστασίας στο πλαίσιο μιας άτυπης συναισθηματικής σχέσης που δεν είναι δυνατόν να οδηγήσει σε συμβίωση. Οι "αγαπημένοι", οι οποίοι αποτέλεσαν πηγή πολλών δραματικών γεγονότων κατά την διάρκεια των τελευταίων χρόνων, αναφέρονται ρητά στο άρθρο 515-9 του

Αστικού Κώδικα. Αυτή η επιβεβαίωση του ισχύοντος δικαίου αποσκοπούσε στη αναλυτική ενημέρωση των θυμάτων.

Δεύτερον, ο νόμος έθεσε τέλος στην πρακτική ορισμένων δικαστηρίων που απαιτούσαν την υποβολή ποινικής μήνυσης πριν από οποιοδήποτε διάβημα για την απόκτηση εντολής προστασίας. Ο όρος αυτός στερούνταν κειμενικής βάσης, αλλά συνέβαλε στην αποθάρρυνση των θυμάτων που, για δικούς τους λόγους, δεν επιθυμούσαν να παραπεμφθεί ο σύζυγός τους στο ποινικό δικαστήριο. Το άρθρο 515-10 του Αστικού Κώδικα διευκρινίζει εφεξής ότι η εντολή προστασίας "δεν εξαρτάται από την ύπαρξη προηγούμενης ποινικής μήνυσης".

Οι ενώσεις που ερωτήθηκαν από τους εισηγητές της εφαρμογής σας επισήμαναν την σκοπιμότητα αυτών των δύο διατάξεων, ιδίως εκείνης που αφορά την υποβολή προηγούμενης καταγγελίας: έχει ευθυγραμμίσει η πρακτική των δικαστηρίων με το δίκαιο και έχει αποκρούσει σθεναρά, αν όχι εξαλείψει, τη σύγχυση μεταξύ της αστικής και της ποινικής οδού που έχουν στη διάθεσή τους τα θύματα βίας.

2. Το ζήτημα της διάρκειας της διαδικασίας

Ενώ ο Αστικός Κώδικας περιοριζόταν στο να συνιστά στον δικαστή των οικογενειακών υποθέσεων να αποφασίζει το συντομότερο δυνατό, ο μέσος χρόνος που παρατηρήθηκε στην πράξη, αρκετά μεταβαλλόμενο, άλλωστε, σύμφωνα με τα δικαστήρια, επικράτησε 42 ημέρες από την ημερομηνία παραπομπής έως την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης. Αυτή η υπερβολική καθυστέρηση, σε μια κατάσταση απειλητική για τη ζωή του θύματος, φάνηκε απαράδεκτη στο Κοινοβούλιο: το άρθρο 4 του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019 επιτάχυνε δραστικά τη διαδικασία επιβάλλοντας εξάήμερη προθεσμία μεταξύ του καθορισμού της ημερομηνίας ακρόασης και της έκδοσης της εντολής προστασίας ([2]).

α. Δύο διαδοχικά διατάγματα εφαρμογής

Δεδομένου ότι η πολιτική δικονομία υπάγεται στην αρμοδιότητα της κανονιστικής εξουσίας ([3]), εναπόκειται στην κυβέρνηση να διευκρινίσει τους κανόνες που εφαρμόζονται στις αιτήσεις εντολής προστασίας. Στις 27 Μαΐου 2020 εκδόθηκε διάταγμα για τον καθορισμό της εξέλιξης των αιτήσεων ([4]). Προέβλεπε, κυρίως, το άρθρο 1136-3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ότι η αίτηση που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου καταλήγει χωρίς προθεσμία σε εντολή που καθορίζει την ημερομηνία ακρόασης. Στη συνέχεια, εναπόκειται στον ενάγοντα, εντός προθεσμίας 24 ωρών επί ποινή παραγραφής, να το επιδώσει στον εναγόμενο και να υποβάλλει το επιδοτήριο στη γραμματεία του δικαστηρίου ([5]).

Αυτοί οι όροι εφαρμογής προκάλεσαν μαζικές διαμαρτυρίες από την μεριά των ενώσεων υπεράσπισης των θυμάτων και από δικηγόρους που ειδικεύονται στον τομέα. Βέβαια, η απαίτηση

κοινοποίησης από δικαστικό επιμελητή και η απόδειξη της κοινοποίησης αυτής, εντός προθεσμίας 24 ωρών άφηνε στον εναγόμενο πέντε ημέρες για να προετοιμάσει τα επιχειρήματά του, γεγονός που εγγυάται τον σεβασμό της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης των διαδίκων. Στην πράξη, όμως, "αυτό το κατόρθωμα φαίνεται σχεδόν ανέφικτο στα δικαστήρια ουσιαστικής αξίας" ([6]). Πράγματι φαίνεται εξωπραγματικό να μπορεί η γραμματεία του δικαστηρίου να κοινοποιήσει την εντολή στον ενάγοντα, ο τελευταίος να βρει ένα δικαστικό επιμελητή ικανό να την επιδώσει στον εναγόμενο. Στη συνέχεια, το επιδοτήριο να κοινοποιηθεί στον ενάγοντα και ο τελευταίος, τελικά, να το καταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου, εντός προθεσμίας 24 ωρών, χωρίς ενδεχόμενη βλάβη Σαββατοκύριακων ή αργιών. Ωστόσο, σε περίπτωση που υπερβεί την παραχωρούμενη προθεσμία, αυτό συνεπάγεται το καθεστώς ακύρωσης της αγωγής και έτσι η ανειλημμένη υποχρέωση μιας καινούριας διαδικασίας είναι καταδικασμένη στην αποτυχία λόγω των ίδιων δυσκολιών, έτσι ώστε το διάταγμα να θεωρηθεί "εντελώς ακατάλληλο και αποκλίνον" ([7]).

Το Κοινοβούλιο αντιτάχθηκε, επίσης, σε αυτή την εφαρμογή του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019, η οποία για την προστασία των θυμάτων μετέτρεψε την πρόοδο σε οπισθοχώρηση. Στις 9 Ιουνίου 2020, η Γερουσία ψήφισε τροπολογία που επιβάλλει την "κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή με την προϋπόθεση εισαγγελικής αρχής ή υπό διοικητικής οδού", μεταφέροντας το βάρος της διαδικασίας στη δικαστική αρχή, στις αστυνομικές δυνάμεις αλλά και στην εθνική χωροφυλακή ([8]).

Οι αντιδράσεις αυτές έπεισαν την κυβέρνηση για ανάγκη μίσθωσης. Ένα μήνα αργότερα, ένα νέο διάταγμα αναδιαμόρφωσε τη διαδικασία κατά τρόπο που να συνάδει με την πρόθεση του νομοθέτη ([9]). Ενώ, η κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή της εντολής που καθορίζει την ημερομηνία της ακρόασης του εναγομένου αποτελεί πάντοτε, ως πάγια αρχή, ευθύνη του ενάγοντος, βρίσκεται στο εξής υπό ευθύνη της γραμματείας του δικαστηρίου, την στιγμή που ο ενάγων ούτε υποβοηθείται ούτε εκπροσωπείται από δικηγόρο. Η ακρόαση πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός προθεσμίας 48 ωρών και, κυρίως, η παράλειψη αυτή δεν συνεπάγεται πλέον το καθεστώς ακύρωσης της αίτησης. Στην καλύτερη περίπτωση, ο ενάγοντας κινδυνεύει να υποστεί το ρίσκο μιας παραπομπής στο ακροατήριο σε μεταγενέστερη ημερομηνία. Η νέα δομή έχει το πλεονέκτημα ότι είναι εφαρμόσιμη στην πράξη, ακόμα και αν προϋποθέτει επιμέλεια χωρίς σφάλμα των διαφόρων προσεπικληθέντων στη δικαστική αλυσίδα και ότι σέβεται την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης των διαδίκων εξασφαλίζοντας στην υπεράσπιση επαρκή χρόνο για να συγκεντρώσει τα επιχειρήματά της.

Οι τροποποιήσεις αυτές επιδοκιμάστηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Έπεισαν το Κοινοβούλιο να αποποιηθεί την επίκληση προειδοποίησης μέσω της διοικητικής οδού ([10]). Ικανοποιούν, επίσης, τους εισηγητές σας για την επιβολή της νομοθεσίας, οι οποίοι παρατηρούν ότι μια προηγούμενη συνεννόηση περισσότερο εμπεριστατωμένη θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί αυτό το θλιβερό

επεισόδιο. Την άποψη αυτή συμμερίζεται πρόδηλα η Πρυτανεία, εφόσον στις 23 Ιουνίου 2020 συστάθηκε εθνική συντονιστική επιτροπή για την εντολή προστασίας, υπό την προεδρία της κυρίας Ερνεστίν Ρονάι, στην οποία συναθροίζονται ενώσεις βοήθειας των θυμάτων, δικαστικοί επιμελητές, δικηγόροι και δικαστές με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και της διαδικασίας που εφαρμόζεται στις εντολές προστασίας.

β. Μια εξέλιξη με πολύ θετικά αποτελέσματα

Παρόλο που ο καθορισμός προθεσμίας έξι ημερών για την έκδοση εντολής προστασίας προκάλεσε σημαντική αποσιώπηση κατά τον χρόνο συζήτησης του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019, η εφαρμογή του πάνω στο πεδίο φαίνεται να αποτελεί σημαντική επιτυχία για τους εισηγητές της αίτησης, η οποία, ωστόσο, θα πρέπει να προσδιοριστεί με γνώμονα το μέγεθος και τα μέσα διαφόρων δικαστηρίων.

Τα πρώτα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι η πλειονότητα των ακροάσεων πραγματοποιείται εντός της καθορισμένης προθεσμίας των έξι ημερών, αλλά ότι ένα σημαντικό τμήμα των υποθέσεων - της τάξης του ενός τετάρτου έως ενός τρίτου - δεν είναι έτοιμο για δίκη και αναβάλλεται για μεταγενέστερη ακρόαση. Αυτό το σημαντικό ποσοστό παραπομπών υποδηλώνει δυσκολία στην εφαρμογή του νόμου. Αναμφίβολα, απαιτείται σημαντική εργασία για την ενημέρωση των διαφόρων στοιχείων της δικονομικής αλυσίδας, τα οποία πρέπει να προσαρμοστούν σε αυτή την απαίτηση. Το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι μια καθυστέρηση περίπου δύο εβδομάδων στην έκδοση απόφασης για τις υποθέσεις που παραπέμφθηκαν. Ωστόσο, η Πρυτανεία δεν διαθέτει κανένα στατιστικό έγγραφο για την ακριβή και συνεχή αξιολόγηση της τήρησης ή μη αυτών των προθεσμιών. Ένα τέτοιο εργαλείο θα αποτελούσε, ωστόσο, ένα μέσο αξιολόγησης που θα ήταν επωφελές για όλους.

Η κατάσταση αυτή σημείωσε αρκετά θετικές αποδόσεις εκ μέρους των εισηγητών σας για την εφαρμογή της νομοθεσίας:

- ο νόμος έχει επιφέρει αλλαγή προοπτικής στον τομέα, δίνοντας στην εντολή προστασίας την προτεραιότητα που θα έπρεπε πάντα να έχει. Μολονότι, συγκεκριμένα δικαστήρια συνήθιζαν να κρατούν μια μηνιαία προθεσμία για τέτοιου είδους αιτήσεις, οι ακροάσεις πραγματοποιούνται πλέον τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα λόγω του χρονικού περιορισμού που επιβάλλει ο νόμος, ενώ έχει δημιουργηθεί μια "διαδικασία έκτακτης ανάγκης" για την αντιμετώπιση υποθέσεων βίας μεταξύ συντρόφων,

- η επιτάχυνση των προθεσμιών είναι σημαντική, ακόμη και στην περίπτωση των παραπομπών, και πολύ μικρότερη από τον μέσο όρο των 42 ημερών που παρατηρήθηκε πριν από την έκδοση του νόμου,

- οι συνεχείς συζητήσεις με διάφορους παρεμβαίνοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία, ιδίως με τους δικηγόρους των εναγόντων και τους δικαστικούς επιμελητές που προβαίνουν σε επιδόσεις με δικαστικό επιμελητή, θα πρέπει να καταλήξουν σε περαιτέρω βελτίωση των προθεσμιών.

3. Αποτελεσματικότερες εντολές προστασίας

α. Μια ακρόαση που σέβεται περισσότερο τα μέρη

Όσον αφορά την οργάνωση των συζητήσεων για την έκδοση εντολής προστασίας, ο νομοθέτης επέβαλε τη διεξαγωγή της επ' ακροατηρίου συζήτησης εν συμβουλία. Προέβλεψε, επίσης, τη δυνατότητα για τον ενάγοντα να αιτηθεί να διεξαχθούν χωριστά οι ακροάσεις ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων. Και στις δύο περιπτώσεις, ο στόχος ήταν η προστασία του θύματος βίας από την πίεση του ενάγοντα και του κοινού που παρακολουθούσε τη διαδικασία.

Η συμμόρφωση με τις παραγραφές αυτές σήμαινε ότι έπρεπε να προσαρμοστούν οι χώροι που παραχωρούνταν από τα δικαστήρια στους δικαστές οικογενειακών υποθέσεων. Τόσο οι διαβουλεύσεις στην Εθνοσυνέλευση όσο και η μετακίνηση που διεξήχθη στο τακτικό δικαστήριο της Ποντουάζ έπεισαν τους εισηγητές σας ότι ο νόμος εφαρμόστηκε σωστά στον τομέα αυτό.

β. Πιο ολοκληρωμένη προστασία για τα θύματα

Οι κοινοβουλευτικές συζητήσεις σχετικά με τον νόμο της 28ης Δεκεμβρίου 2019 έδειξαν ότι, αν και οι δικαστές των οικογενειακών υποθέσεων μπορούσαν να αποφασίσουν για ένα ευρύ φάσμα μέτρων στο πλαίσιο μιας εντολής προστασίας, τα θύματα και οι δικηγόροι τους δεν σκέφτονταν πάντα να τους το ζητήσουν. Ο νομοθέτης διόρθωσε αυτή την έλλειψη προσαρμόζοντας την αρχή σύμφωνα με την οποία η αστική δίκη αποτελεί ιδιοκτησία των διαδίκων: ενώ ο δικαστής δεν μπορεί να ενεργεί με δική του πρωτοβουλία, το άρθρο 515-11 του Αστικού Κώδικα τον υποχρεώνει πλέον να συγκεντρώνει "τις παρατηρήσεις των διαδίκων για κάθε ένα από τα πιθανά μέτρα".

Οι εισηγητές σας κατάφεραν να παρατηρήσουν ότι το μέτρο αυτό έγινε ομόφωνα αποδεκτό στο πεδίο. Οι δικαστές των οικογενειακών υποθέσεων ρωτούν πλέον συστηματικά τα θύματα σχετικά με την καταλληλότητα της λήψης αποφάσεων στους διάφορους τομείς της δικαιοδοσίας τους, γεγονός που αίρει τους δισταγμούς και σκορπίζει την άγνοια. Απεναντίας, η αποκλειστική γονική μέριμνα, η ανάθεση της συζυγικής κατοικίας ή η απαγόρευση οπλοκατοχής ζητούνταν σπάνια και, ως εκ τούτου, σπάνια χορηγούνταν, πλέον θέτονται σε συζήτηση πάντα και χορηγούνται πολύ συχνότερα.

Επιπλέον, ο νομοθέτης επιθυμούσε την εύνοια του δικαστή σε ορισμένα μέτρα, διευκρινίζοντας ότι η απόφαση να μην επιβληθούν θα πρέπει να συνοδεύεται από εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Ακόμη εδώ, η εφαρμογή του πεδίου φαίνεται να είναι σωστή και θετική για τα θύματα:

- όσον αφορά την οπλοκατοχή και την οπλοφορία, οι δικαστές που ρωτήθηκαν από τους εισηγητές σας για την εφαρμογή της νομοθεσίας ανέφεραν ότι συστηματικά διερευνούν τον κίνδυνο σε αυτόν τον τομέα και εκδίδουν ευκολότερα απαγόρευση. Η προαναφερθείσα εγκύκλιος της 23ης Ιανουαρίου 2020 αναθέτει στον εισαγγελέα το καθήκον να ενημερώσει την αρμόδια διοικητική αρχή, τον νομάρχη του τόπου κατοικίας του εναγομένου, προκειμένου να προβεί στην εγγραφή του στο εθνικό αρχείο προσώπων στα οποία απαγορεύεται η απόκτηση και η κατοχή όπλου (FINIADA) και, εάν είναι απαραίτητο, να οργανώσει την παράδοση των όπλων. Τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών επιβεβαιώνουν την τακτική χρήση αυτής της διάταξης, καθώς κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2020 έχουν ήδη πραγματοποιηθεί 474 καταχωρίσεις στη FINIADA βάσει εντολής προστασίας,

- όσον αφορά την παραχώρηση της κοινής κατοικίας στο θύμα, αν και η αίτηση των δικαστών δεν φαίνεται να δημιουργεί δυσκολίες, φαίνεται πιο δύσκολο να κινητοποιηθούν τα όργανα της τάξης όταν ο αίτιος βιαιοπραγιών, ο οποίος μπορεί να είναι ο μοναδικός ιδιοκτήτης του περιουσιακού στοιχείου, αρνείται να το εγκαταλείψει,

- όσον αφορά τη γονική μέριμνα, ο νομοθέτης δεν θέλησε να κατευθύνει το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων προς την αποκλειστική γονική μέριμνα. Αντιθέτως, είχε προβλέψει ότι "η απόφαση να μην διαταχθεί η άσκηση του δικαιώματος προσωπικής επαφής σε καθορισμένο τόπο συνάντησης ή παρουσία τρίτου προσώπου εμπιστοσύνης πρέπει να είναι ιδιαίτερα αιτιολογημένη" και ως εκ τούτου να επιβληθεί απαγόρευση επαφής κατά του δράστη. Το τρίτο πρόσωπο εμπιστοσύνης προβλέπεται προ πολλού στο άρθρο 373-2-9 του Αστικού Κώδικα, αλλά σπάνια χρησιμοποιείται. Φαίνεται ότι ο νόμος της 28ης Δεκεμβρίου 2019 αύξησε σημαντικά την τάση των δικαστών να καταφεύγουν σε αυτό, καθώς η κυβέρνηση λίγο αργότερα τροποποίησε τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για να παράσχει ένα πλαίσιο για την παρέμβασή του ([11]).

Το μόνο μέτρο που δημιουργήθηκε από το νόμο και δεν έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως είναι η υγειονομική, κοινωνική ή ψυχολογική περίθαλψη του δράστη. Περιορίζεται σε μια απλή πρόταση του δικαστή ([12]) και πάσχει από πραγματική έλλειψη χρηματοδότησης. Οι εισηγητές σας υπενθυμίζουν ότι, κατά τις κοινοβουλευτικές συζητήσεις, οι βουλευτές ήθελαν να διαθέσουν αυτούς τους πόρους, οι οποίοι λείπουν σήμερα, αλλά δεν μπόρεσαν να το πράξουν λόγω των κανόνων σχετικά με το δημοσιονομικό παραδεκτό των τροπολογιών.

Οι εισηγητές σας για την εφαρμογή της νομοθεσίας διαπιστώνουν με ικανοποίηση ότι οι νομοθετικές διατάξεις της 28ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με την εντολή προστασίας δεν παρουσιάζουν κανένα ελάττωμα και ότι έχουν, ως επί το πλείστον, επιτύχει τους στόχους τους. Οι αλλαγές που παρατηρούνται στην πράξη ευνοούν την προστασία των θυμάτων και την καταπολέμηση της βίας εντός της οικογένειας. Η εφαρμογή του νόμου από το Υπουργείο

Δικαιοσύνης, τόσο στην κεντρική διοίκηση όσο και στα δικαστήρια, φαίνεται να είναι συνεκτική και αποτελεσματική. Ωστόσο, η σύγκυση σχετικά με την ενορχήστρωση της εξαήμερης προθεσμίας δείχνει την ανάγκη προσεκτικής επαγρύπνησης εκ μέρους του Κοινοβουλίου και των ενδιαφερομένων μερών για την αποφυγή σφαλμάτων εκτίμησης που θα μπορούσαν να ακυρώσουν την πρόθεση του νομοθέτη.

II. Η επιτυχής ανάπτυξη του βραχιολιού κατά της προσέγγισης

Η δημιουργία ηλεκτρονικού βραχιολιού κατά της προσέγγισης είναι το δεύτερο μεγάλο θέμα του νόμου της 28ης Δεκεμβρίου 2019 (άρθρα 4 και 10 έως 13). Το σύστημα, που χρησιμοποιείται ήδη εδώ και χρόνια σε άλλες χώρες, καθιστά δυνατή την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τις απαγορεύσεις επικοινωνίας και εμφάνισης που έχουν επιβληθεί λόγω βίας μεταξύ συντρόφων. Αποτελείται από ένα βραχιόλι που τοποθετείται στον δράστη και ένα κουτί που δίνεται στο θύμα, καθώς και από τηλεχειριστές που παρακολουθούν τις αντίστοιχες θέσεις τους σε πραγματικό χρόνο, καθιστώντας δυνατή την παρέμβαση εξ αποστάσεως για την αποφυγή τυχαίων συναντήσεων και, εάν είναι απαραίτητο, την καθοδήγηση αστυνομικών ομάδων για δράση επί τόπου.

Ο νόμος προέβλεπε ότι η χρήση του βραχιολιού κατά της προσέγγισης θα μπορούσε να διαταχθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής δικονομίας, δηλαδή στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου, κατά τη στιγμή της δικαστικής απόφασης ή μετά την απόφαση. Επίσης, καινοτόμησε επιτρέποντας τη χρήση του βραχιολιού κατά της προσέγγισης στο αστικό πλαίσιο της εντολής προστασίας, με τη συμφωνία και των δύο μερών.

Φυσικά, είναι δυνατόν να αρνηθείτε τη χρήση του βραχιολιού κατά της προσέγγισης στο στάδιο της εντολής προστασίας. Στη συνέχεια, ο νόμος προβλέπει την άμεση κοινοποίηση στον εισαγγελέα, ο οποίος μπορεί να το διατάξει σε ποινική δικονομία. Ο δράστης μπορεί και πάλι να αρνηθεί το μέσο, αλλά μπορεί να προφυλακιστεί.

Η λειτουργία του βραχιολιού κατά της προσέγγισης

Ο εξοπλισμός που φέρει το προστατευόμενο άτομο βρίσκεται στο κέντρο δύο ζωνών: της ζώνης συναγερμού (μεταξύ ενός και δέκα χιλιομέτρων) και της ζώνης προ-συναγερμού (μεταξύ δύο και είκοσι χιλιομέτρων). Η ζώνη προ- συναγερμού είναι διπλάσια σε μέγεθος από τη ζώνη συναγερμού. Αυτές οι δύο ζώνες σχηματίζουν έναν κύκλο γύρω από τη συσκευή του προστατευόμενου ατόμου.

Μόλις ο κάτοχος του βραχιολιού εισέλθει στη ζώνη προ-συναγερμού, το κέντρο παρακολούθησης επικοινωνεί μαζί του και τον διατάζει να γυρίσει πίσω. Εάν συμμορφωθεί, ο κάτοχος του

βραχιολιού δεν θεωρείται ότι παραβίασε την απαγόρευση προσέγγισης και δεν συντάσσεται αναφορά περιστατικού.

Αντίθετα, εάν ο κάτοχος του βραχιολιού αρνηθεί να συμμορφωθεί ή δεν ανταποκριθεί στην κλήση του κέντρου παρακολούθησης και εισέλθει στη ζώνη συναγερμού, το τελευταίο επικοινωνεί με το πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα ή τη χωροφυλακή με σκοπό την προστασία του προστατευόμενου προσώπου και την εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας του κατόχου του βραχιολιού. Τότε θεωρείται ότι παραβίασε την απαγόρευση προσέγγισης και το περιστατικό αυτό οδηγεί σε αναφορά της εισαγγελίας δικαστηρίου από το κέντρο παρακολούθησης.

1. Οι αναγκαίες νομικές πράξεις

Η ανάπτυξη του βραχιολιού κατά της προσέγγισης απαιτεί ένα κανονιστικό πλαίσιο, αλλά και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την αγορά ειδικού εξοπλισμού. Διαμορφωμένες για μια εκτιμώμενη ανάγκη χιλίων βραχιολιών, συνήφθησαν τρεις δημόσιες συμβάσεις για τρία έτη:

- τα στοιχεία που αφορούν τον εξοπλισμό επεξεργασίας δεδομένων και την ηλεκτρονική επιτήρηση αποτέλεσαν αντικείμενο σύμβασης με διαπραγμάτευση χωρίς διαγωνισμό με τον σημερινό πάροχο του ηλεκτρονικού βραχιολιού για την προσαρμογή του συστήματος Saphir, το οποίο χρησιμοποιείται ήδη από τις σωφρονιστικές αρχές για την ηλεκτρονική επιτήρηση. Η κοινοποίηση πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαρτίου 2020. Η αξία της σύμβασης ανέρχεται σε 3,1 εκατομμύρια ευρώ,

- Τα ίδια τα βραχιολάκια αποτέλεσαν πρότυπο συγγραφής υποχρεώσεων που καταρτίστηκαν στις 24 Ιανουαρίου 2020, προκειμένου να κοινοποιηθούν στον πάροχο που θα επιλεγεί στις 26 Μαΐου. Η αξία της σύμβασης ανέρχεται σε 2,5 εκατομμύρια ευρώ,

- η εξ αποστάσεως συνδρομή αποτέλεσε πρότυπο συγγραφής υποχρεώσεων που ολοκληρώθηκε στις 6 Μαρτίου 2020 με κοινοποίηση στην επιλεγείσα εταιρεία στις 18 Ιουνίου. Η αξία της σύμβασης ανέρχεται σε 1,7 εκατομμύρια ευρώ.

Συνολικά, ο ετήσιος προϋπολογισμός του βραχιολιού κατά της προσέγγισης ανέρχεται σε 7,4 εκατομμύρια ευρώ. 4,7 εκατομμύρια ευρώ ανέρχεται το ύψος που βαρύνει τις σωφρονιστικές αρχές. Τα υπόλοιπα 2,7 εκατομμύρια ευρώ καταβάλλονται από τα κονδύλια για τη μετατροπή της ποινικής δίωξης. Οι εισηγητές σας υπογραμμίζουν το γεγονός ότι αυτά τα 2,7 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία δεν είναι μόνιμα, επιτρέπουν μόνο έκτακτη χρηματοδότηση.

Σχετικά με τις λεπτομέρειες για τη χρήση του βραχιολιού κατά της προσέγγισης, αυτές θα καθορίζονταν με διάταγμα. Έπειτα από γνωμοδότηση της Εθνικής Επιτροπής για την πληροφορική

και τις πολιτικές ελευθερίες που εκδόθηκε στις 16 Ιουλίου 2020 ([13]) και εξέταση από το Συμβούλιο της Επικρατείας, δημοσιεύθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου ([14]).

2. Ανάπτυξη στο πεδίο

Την ημέρα δημοσίευσης του προαναφερθέντος διατάγματος, ο Υπουργός Δικαιοσύνης απέστειλε εγκύκλιο προς τις εισαγγελικές αρχές με την οποία καθορίστηκαν τα τρία στάδια της ακολουθούμενης στρατηγικής ανάπτυξης ([15]):

- το ηλεκτρονικό βραχιόλι κατά της προσέγγισης αναπτύσσεται για πρώτη φορά σε πέντε πιλοτικά δικαστήρια - Εξ-αν-Προβάνς, Αγκουλέμ, Μπομπινί, Ντουαί και Ποντουάζ,
- Τον Νοέμβριο, θα επεκταθεί στις δικαιοδοσίες των τακτικών δικαστηρίων σε καθένα από τα τριάντα έξι εφετεία,
- η γενίκευση σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια προγραμματίζεται για το τέλος του έτους.

Οι δοκιμές του συστήματος πραγματοποιήθηκαν στις αρχές Σεπτεμβρίου στη δικαιοδοσία των πιλοτικών δικαστηρίων. Αποδείχθηκαν ικανοποιητικές. Ο μηχανισμός έχει βαθμονομηθεί για την παρέμβαση των δυνάμεων ασφαλείας στο πλευρό του θύματος εντός λίγων λεπτών, ενώ ο χρόνος ποικίλλει ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τη διάμετρο των ζωνών συναγερμού και προ-συναγερμού.

2. Πρωτότυπο

MESDAMES, MESSIEURS,

L'année 2019 a été marquée en France par une statistique insupportable: ce sont 173 personnes, dont 146 femmes, qui ont perdu la vie sous les coups de leur partenaire. En 2018, ces chiffres étaient de 149 victimes dont 118 femmes. Ce n'était pas une trajectoire de progrès.

Le Parlement ne pouvait assister sans réagir au décompte qu'égrainaient les médias avec une sombre régularité. Déposée sur le bureau de l'Assemblée nationale le 28 août 2019 par le groupe Les Républicains, soutenue par le Gouvernement qui engageait le 16 septembre la procédure accélérée, adoptée à l'unanimité par les députés le 15 octobre, puis par les sénateurs le 6 novembre, enrichie par un travail mené conjointement par la majorité et l'opposition, la loi visant à lutter contre les violences au sein de la famille était finalement promulguée par le Président de la République le 28 décembre.

Cette loi est venue corriger ce qui, dans le droit, ne fonctionnait pas, heurtait le bon sens, soulevait l'incompréhension. Comment prétendre que l'ordonnance de protection, destinée à éviter le pire aux victimes de violences, soit une procédure d'urgence qui s'étalait jusqu'ici en moyenne sur près d'un mois et demi? Comme justifier que la France se soit montrée incapable d'expérimenter un dispositif électronique anti-rapprochement quand, de l'autre côté des Pyrénées, on y parvenait sans encombre? Comment tolérer que des téléphones grave danger, outil qui avait fait ses preuves pour sauver des vies, s'entassent dans des placards en raison de règles d'attribution mal conçues?

Les mérites de cette loi ont été reconnus. Ses intentions ont été saluées. Pourtant, sa valeur ne doit pas s'arrêter au symbole: sa mise en œuvre suppose une implication forte du Gouvernement, des magistrats et des administrations, mais aussi la publication de décrets et la passation de marchés publics dans un délai raisonnable. La commission des Lois a souhaité, pour cette raison et eu égard à la sensibilité des dispositifs en cause, s'assurer de sa bonne application.

Vos rapporteurs d'application ont auditionné les principaux ministères concernés pour s'enquérir des diligences mises en œuvre. Ils ont également interrogé des représentants du monde associatif pour recueillir leur sentiment. Enfin, ils ont procédé à une visite au tribunal judiciaire de Pontoise, pilote en matière de lutte contre les violences au sein de la famille, pour apprécier l'impact de la loi sur le terrain.

À l'issue de leurs travaux, vos rapporteurs d'application considèrent que la loi du 28 décembre 2019 a été **mise en œuvre de façon satisfaisante**.

C'est notamment le cas de la part du ministère de la justice, concerné au premier chef par la majorité des dispositions de la loi: tant les administrations centrales que les magistrats en juridiction ont agi pour une entrée en vigueur opérationnelle, si l'on excepte un décret sur l'ordonnance de protection vite rapporté face à l'opposition unanime qu'il provoquait.

Cet engagement dans la lutte contre les violences au sein de la famille n'a malheureusement pas été constaté dans tous les autres départements ministériels: les décrets et rapports qui relevaient de leur autorité ne sont pas encore publiés; leurs cabinets n'ont accepté qu'avec une difficulté manifeste les demandes réitérées d'audition qui leur étaient adressées.

I. La réforme de l'ordonnance de protection menée à bien

La réforme de l'ordonnance de protection constitue le premier sujet majeur de la loi du 28 décembre 2019 (articles 2, 3, 4 et 6). Les dispositions votées par le Parlement ont abordé tant le déroulement de la procédure que les éléments de fond des décisions. Elles ont été, dans l'ensemble, correctement appliquées par le ministère de la justice, qui a rédigé une circulaire exhaustive sur le sujet ([1]) ainsi qu'un guide pratique largement diffusé aux magistrats.

Toutefois, la question particulière des délais procéduraux a initialement été traitée dans un sens qui ne correspondait pas à l'intention du législateur, ce qui a heureusement été rectifié depuis.

1. Une réaffirmation nécessaire du droit en vigueur

Aux **articles 2 et 3** de la loi du 28 décembre 2019, le Parlement a levé le doute sur l'interprétation à donner des dispositions du code civil relatives à l'ordonnance de protection.

En premier lieu, il a inscrit dans la loi la jurisprudence constante selon laquelle une ordonnance de protection pouvait être demandée dans le cadre d'une relation sentimentale informelle et ne donnant pas lieu à cohabitation. Les «**petits amis**», à l'origine d'un certain nombre de faits dramatiques au cours des dernières années, se trouvent ainsi explicitement mentionnés à l'article 515-9 du code civil. Cette confirmation du droit en vigueur visait une information explicite des victimes.

En second lieu, la loi a mis fin à la pratique de certaines juridictions qui exigeaient le **dépôt d'une plainte pénale** préalablement à toute démarche en vue d'obtenir une ordonnance de protection. Cette condition était dépourvue de base textuelle, mais elle contribuait à décourager les victimes qui, pour des raisons qui leur appartiennent, ne souhaitent pas faire traduire leur conjoint devant la juridiction répressive. L'article 515-10 du code civil précise désormais que l'ordonnance de protection «*n'est pas conditionnée à l'existence d'une plainte pénale préalable*».

Les associations auditionnées par vos rapporteurs d'application ont souligné l'opportunité de ces deux dispositions, notamment celle relative au dépôt de plainte préalable: elle a permis d'aligner la pratique des tribunaux sur le droit et de faire fortement reculer, sinon disparaître, la confusion entretenue entre les voies civile et pénale offertes aux victimes de violences.

2. La question de la durée de la procédure

Alors que le code civil se bornait à recommander au juge aux affaires familiales de statuer dans les *«meilleurs délais»*, la moyenne constatée en pratique – très variable, du reste, selon les juridictions – s'établissait à 42 jours entre la date de la saisine et celle de la décision. Ce délai excessif, dans une situation de danger de mort pour la victime, est apparu inacceptable au Parlement: l'**article 4** de la loi du 28 décembre 2019 a drastiquement accéléré la procédure en imposant un **délai de six jours** entre la fixation de la date de l'audience et la délivrance de l'ordonnance de protection ([2]).

a. Deux décrets d'application successifs

La procédure civile relevant du pouvoir réglementaire ([3]), il revenait au Gouvernement de préciser les règles applicables aux demandes d'ordonnance de protection. Le 27 mai 2020, un décret est venu déterminer le cheminement des requêtes ([4]). Il prévoyait notamment, à l'article 1136-3 du code de procédure civile, que la requête déposée au greffe donnait lieu sans délai à une ordonnance fixant la date de l'audience. Il appartenait ensuite au demandeur, dans un délai de vingt-quatre heures **à peine de caducité**, de la signifier au défendeur et de remettre au greffe l'acte de signification ([5]).

Ces modalités d'application ont provoqué une **protestation massive** de la part des associations de défense des victimes et des avocats spécialistes de la matière. Certes, exiger une signification par huissier – et la preuve de cette signification – dans un délai de 24 heures laissait cinq jours au défendeur pour préparer ces arguments, ce qui garantissait le respect du principe du contradictoire. Mais en pratique, *«ce tour de force apparaît quasiment impossible dans des juridictions d'une relative importance»* ([6]). Il semble effectivement irréaliste que le greffe puisse communiquer l'ordonnance au demandeur, que celui-ci trouve un huissier en capacité de la signifier au défendeur, que l'acte de signification soit ensuite communiqué au demandeur et que celui-ci, enfin, le remette au greffe, dans un délai de vingt-quatre heures – sans préjudice d'éventuelles fins de semaine ou de jours fériés. Le dépassement du délai imparti entraîne pourtant la caducité de la demande, donc l'obligation d'engager une nouvelle procédure vouée à échouer sur les mêmes difficultés, de sorte que le décret est apparu *«totalement inadapté et aberrant»* ([7]).

Le Parlement s'est également opposé à cette application de la loi du 28 décembre 2019 qui faisait d'une avancée un recul pour la protection des victimes. Le 9 juin 2020, le Sénat votait un

amendement imposant une «*signification à la charge du ministère public ou par voie administrative*», transférant le poids de la procédure sur l'autorité judiciaire et les forces de police et de gendarmerie nationales ([8]).

Ces réactions ont convaincu le Gouvernement de la **nécessité d'une amodiation**. Un mois plus tard, un **nouveau décret** venait réformer la procédure dans un sens conforme à l'intention du législateur ([9]). Si la signification de l'ordonnance fixant la date de l'audience au défendeur incombe toujours par principe au demandeur, elle est désormais à la charge du greffe lorsque le demandeur n'est ni assisté ni représenté par un avocat. Elle doit avoir lieu dans un délai porté à 48 heures et, surtout, un manquement n'entraîne plus la caducité de la requête; tout au plus le demandeur encourt-il le risque d'un renvoi de l'audience à une date ultérieure. La nouvelle architecture présente l'avantage d'être applicable en pratique, même si elle suppose une diligence sans faille des différents intervenants de la chaîne judiciaire, et de respecter le principe du contradictoire en ménageant à la défense un temps suffisant pour réunir ses arguments.

Ces modifications ont été saluées par les parties prenantes. Elles ont convaincu le Parlement de renoncer à faire prévaloir la notification par la voie administrative ([10]). Elles satisfont également vos rapporteurs d'application, qui constatent qu'une concertation préalable plus approfondie aurait pu éviter cet épisode regrettable. Cette opinion est manifestement partagée par la Chancellerie puisqu'un **comité national de pilotage de l'ordonnance de protection** a été installé le 23 juin 2020, sous la présidence de Mme Ernestine Ronai, réunissant associations d'aide aux victimes, huissiers, avocats et magistrats autour de l'objectif d'améliorer le fonctionnement et la procédure applicable aux ordonnances de protection.

b. Une évolution aux effets très positifs

Si la fixation d'un délai de six jours pour la délivrance d'une ordonnance de protection a provoqué de fortes réticences au moment de la discussion de la loi du 28 décembre 2019, sa mise en œuvre sur le terrain apparaît à vos rapporteurs d'application comme une **réussite majeure**, qu'il convient cependant de nuancer en fonction de la taille et des moyens des différentes juridictions.

Les premières remontées statistiques montrent que les audiences ont majoritairement lieu dans le délai imparti de six jours, mais qu'une **fraction significative des affaires** – de l'ordre d'un quart à un tiers – ne se trouve pas en état d'être jugée et se trouve renvoyée à une audience ultérieure. Ce taux de renvoi important indique une difficulté de mise en œuvre de la loi. Il impose sans doute un travail conséquent d'information des différents éléments de la chaîne procédurale qui doivent s'adapter à cette exigence. Il résulte en effet de cette situation, pour les dossiers renvoyés, un délai de décision de l'ordre de deux semaines. Toutefois, aucun instrument statistique n'existe au sein de

la Chancellerie pour évaluer, avec précision et en continu, la bonne ou la mauvaise tenue de ces délais. Un tel outil serait pourtant un moyen d'évaluation bénéfique à tous.

Cette situation appelle plusieurs constats positifs de la part de vos rapporteurs d'application:

- la loi a entraîné un changement de perspective sur le terrain, conférant à l'ordonnance de protection le **caractère prioritaire** qu'elle aurait toujours dû revêtir. Alors que certaines juridictions réservaient auparavant un créneau mensuel à ces requêtes, les audiences sont désormais au moins hebdomadaires du fait du délai imposé par la loi, et une «filière d'urgence» s'est mise en place pour le traitement des affaires de violences conjugales;
- l'**accélération des délais** est notable, même en cas de renvoi, et très en deçà de la moyenne de quarante-deux jours constatée avant l'adoption de la loi;
- les discussions en cours avec les différents intervenants de la procédure, notamment avec les avocats des demandeurs et avec les huissiers qui procèdent aux significations, devraient encore aboutir à une amélioration des délais.

3. Des ordonnances de protection plus efficaces

a. Une audience plus respectueuse des parties

En matière d'organisation des débats sur la délivrance d'une ordonnance de protection, le législateur a imposé la tenue de l'**audience en chambre du conseil**. Il a également prévu la possibilité, pour la partie demanderesse, de solliciter que les auditions par le juge aux affaires familiales se tiennent séparément. Dans les deux cas, l'objectif poursuivait consistait à soustraire la victime de violences aux pressions que pourraient exercer le demandeur et le public venu assister aux débats.

Le respect de ces prescriptions supposait une adaptation des locaux affectés par les juridictions aux juges aux affaires familiales. Tant les auditions menées à l'Assemblée nationale que le déplacement effectué au tribunal judiciaire de Pontoise ont convaincu vos rapporteurs d'application de la **bonne mise en pratique** de la loi en la matière.

b. Une protection plus complète des victimes

Les débats parlementaires sur la loi du 28 décembre 2019 avaient montré que, si les juges aux affaires familiales pouvaient décider d'un vaste panel de mesures dans le cadre d'une ordonnance de protection, les victimes et leurs avocats ne songeaient pas toujours à les solliciter en ce sens. Le législateur a corrigé cette lacune en aménageant le principe selon lequel le procès civil est la chose des parties: si le juge ne peut aucunement agir d'initiative, l'article 515-11 du code civil lui impose désormais de **recueillir «les observations des parties sur chacune des mesures» possibles**.

Vos rapporteurs d'application ont pu constater que **cette mesure faisait l'unanimité sur le terrain**. Les juges aux affaires familiales interrogent désormais systématiquement les victimes sur l'opportunité de prononcer dans les différents domaines de leur compétence, ce qui vient lever des hésitations et dissiper des ignorances. Alors que l'autorité parentale exclusive, l'attribution du logement conjugal ou l'interdiction de détenir une arme n'étaient auparavant que rarement demandées, et donc rarement prononcées, elles sont désormais toujours mises en débat et bien plus fréquemment accordées.

Par ailleurs, le législateur a souhaité que le juge privilégie certaines mesures en précisant que la décision de ne pas les prononcer devait s'accompagner d'une motivation spéciale. Là encore, l'application sur le terrain apparaît correcte et positive pour les victimes:

- en matière de **détention et de port d'arme**, les magistrats interrogés par vos rapporteurs d'application ont signalé s'enquérir systématiquement d'un risque en la matière et édicter plus facilement une interdiction. La circulaire précitée du 23 janvier 2020 confie au procureur de la République le soin d'avertir l'autorité administrative compétente, le préfet du lieu du domicile du défendeur, pour procéder à l'inscription au fichier national des interdits d'acquisition et de détention d'armes (FINIADA) et pour, le cas échéant, organiser la remise des armes. Les statistiques du ministère de l'intérieur confirment l'emploi régulier de cette disposition puisque 474 inscriptions au FINIADA ont déjà été effectuées sur le fondement d'une ordonnance de protection au cours des neuf premiers mois de l'année 2020;
- en matière d'**attribution du logement commun à la victime**, si l'application par les magistrats ne paraît soulever aucune difficulté, il semble plus délicat de mobiliser la force publique lorsque l'auteur des violences, qui peut être seul propriétaire du bien, refuse de le quitter;
- en matière d'**autorité parentale**, le législateur n'avait pas souhaité orienter le juge aux affaires familiales vers une autorité parentale exclusive. En revanche, il avait prévu que *«la décision de ne pas ordonner l'exercice du droit de visite dans un espace de rencontre désigné ou en présence d'un tiers de confiance est spécialement motivée»* dès lors qu'une interdiction de contact était prononcée à l'encontre de l'auteur des faits. Le tiers de confiance était prévu de longue date à l'article 373-2-9 du code civil, mais il était peu usité. Il semble que la loi du 28 décembre 2019 ait sensiblement accru la propension des magistrats à recourir à lui, puisque le Gouvernement a modifié peu après le code de procédure civile pour encadrer son intervention ([11]).

La seule mesure créée par la loi demeurée peu usitée est la **prise en charge sanitaire, sociale ou psychologique** de l'auteur des faits. Se limitant à une simple proposition formulée par la juge ([12]), elle souffre d'un manque réel de financement. Vos rapporteurs d'application rappellent que,

dans les débats parlementaires, les députés avaient souhaité attribuer ces moyens qui font défaut aujourd'hui, mais qu'ils n'avaient pu le faire en raison des règles de recevabilité financière des amendements.

Vos rapporteurs d'application constatent avec **satisfaction** que les dispositions de la loi du 28 décembre 2019 sur l'ordonnance de protection ne souffrent d'**aucune malfaçon** et qu'elles ont, dans leur grande majorité, **atteint leurs objectifs**. Les changements constatés sur le terrain suivent un sens favorable à la protection des victimes et à la lutte contre les violences au sein de la famille. L'application de la loi par le ministère de la justice, qu'il s'agisse de l'administration centrale comme des juridictions, apparaît **cohérente et efficace**. Le cafouillage constaté à propos de l'orchestration du délai de six jours montre, cependant, toute la nécessité d'une **vigilance attentive** du Parlement et des parties prenantes pour prévenir les erreurs d'appréciation susceptibles de faire échec à l'intention du législateur.

II. Le bon déploiement du bracelet anti-rapprochement

La création d'un bracelet électronique anti-rapprochement constitue le second sujet majeur de la loi du 28 décembre 2019 (articles 4 et 10 à 13). Déjà appliqué depuis des années dans d'autres pays, le dispositif permet de vérifier le respect des interdictions de contact et de paraître imposées à la suite de violences conjugales. Composé d'un bracelet installé sur l'auteur des faits et d'un boîtier remis à la victime, ainsi que de téléopérateurs surveillant leurs positions respectives en temps réel, il permet d'intervenir à distance pour éviter les rencontres fortuites et, en cas de besoin, de guider des équipages de police pour une action sur le terrain.

La loi a prévu que le recours au bracelet anti-rapprochement puisse être prononcé à tous les stades de la procédure pénale, c'est-à-dire dans le cadre du contrôle judiciaire, au moment du jugement ou à la suite de la sentence. Elle a également innové en autorisant le recours au bracelet anti-rapprochement dans le cadre civil de l'ordonnance de protection, sous réserve de l'accord des deux parties.

Il est certes possible de refuser le recours au bracelet anti-rapprochement au stade de l'ordonnance de protection. La loi prévoit alors une information immédiate du procureur de la République, qui peut l'ordonner dans une procédure pénale. L'auteur des faits peut à nouveau refuser l'instrument, mais il encourt alors un placement en détention provisoire.

Le fonctionnement du bracelet anti-rapprochement

L'équipement que porte la personne protégée est au centre de deux zones: la zone d'alerte (entre un et dix kilomètres) et la zone de pré-alerte (entre deux et vingt kilomètres). La zone de pré-alerte

correspond au double de la zone d'alerte. Ces deux zones constituent un cercle autour du dispositif de la personne protégée.

Dès que le porteur du bracelet pénètre dans la zone de pré-alerte, le centre de surveillance le contacte et lui ordonne de faire demi-tour. S'il obtempère, le porteur du bracelet n'est pas considéré comme ayant violé l'interdiction de rapprochement et aucun signalement d'incident n'est effectué.

À l'inverse, si le porteur du bracelet refuse d'obtempérer ou ne répond pas à l'appel du centre de surveillance et pénètre dans la zone d'alerte, ce dernier contacte le commissariat de police ou la gendarmerie la plus proche aux fins de mise à l'abri de la personne protégée et d'interpellation du porteur du bracelet. Il est alors considéré comme ayant violé l'interdiction de rapprochement et cet incident donne lieu à un signalement au parquet par le centre de surveillance.

1. Les actes juridiques nécessaires

Le déploiement du bracelet anti-rapprochement suppose un encadrement normatif, mais aussi le développement de compétences et l'achat de matériels spécifiques. Configurés pour un besoin estimé à **mille bracelets**, trois marchés publics ont été conclus pour trois ans:

- les éléments relatifs à l'**équipement informatique** et à la **surveillance électronique** ont fait l'objet d'un marché négocié sans mise en concurrence avec le prestataire actuel du bracelet électronique pour adapter le système *Saphir*, déjà utilisé par l'administration pénitentiaire pour le placement sous surveillance électronique. La notification a eu lieu le 16 mars 2020. Le montant du marché est de **3,1 millions d'euros**;
- les **bracelets** eux-mêmes ont donné lieu à un cahier des charges rédigé le 24 janvier 2020, pour une notification au prestataire retenu le 26 mai. Le montant du marché atteint **2,5 millions d'euros**;
- la **téléassistance** a fait l'objet d'un cahier des charges achevé le 6 mars 2020 avec notification à l'entreprise sélectionnée le 18 juin. La valeur du marché est de **1,7 million d'euros**.

Au total, le bracelet anti-rapprochement dispose d'un budget annuel de **7,4 millions d'euros**. Il est supporté par l'administration pénitentiaire à hauteur de 4,7 millions d'euros. Les 2,7 millions d'euros restants incombent au fonds pour la transformation de l'action publique. Vos rapporteurs d'application soulignent le fait que ces 2,7 millions d'euros, qui ne sont pas pérennes, permettent seulement un financement exceptionnel.

Quant aux modalités de recours au bracelet anti-rapprochement, elles devaient être précisées par décret. Après un **avis de la commission nationale de l'informatique et des libertés** rendu le 16 juillet 2020 ([13]) et un examen par le Conseil d'État, il a été publié le 23 septembre ([14]).

2. Le déploiement sur le terrain

Le jour de la publication du décret susmentionné, le garde de Sceaux a adressé une circulaire aux parquets précisant les **trois étapes** de la stratégie de déploiement suivie ([15]):

- le bracelet électronique anti-rapprochement est d’abord déployé au sein de cinq juridictions pilotes – Aix-en-Provence, Angoulême, Bobigny, Douai et Pontoise;
- au cours du mois de novembre, il sera étendu aux ressorts des tribunaux judiciaires les plus conséquents de chacune des trente-six cours d’appel;
- la généralisation sur l’ensemble du territoire national est prévue à la fin de l’année.

Des essais des dispositifs ont eu lieu au début du mois de septembre dans le ressort des juridictions pilotes. Elles ont donné **satisfaction**. Le mécanisme est calibré pour une intervention des forces de sécurité auprès de la victime en quelques minutes, le temps variant en fonction des circonstances locales et du diamètre des zones d’alerte et de pré-alerte.

3. Σχολιασμός

3.1. Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η μετάφραση της ενημερωτικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 για την καταπολέμηση της βίας εντός της οικογένειας. Η παραπάνω ενημερωτική έκθεση εκφωνείται τόσο από τον κ. Aurélien Pradié όσο και τον κ. Guillaume Vuilletet, οι οποίοι αποτελούν βουλευτές. Στο συγκεκριμένο, λοιπόν, νομικό κείμενο γίνεται αρχικά λόγος για την κατάσταση που επικρατεί αναφορικά με το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και τα θύματα που καταμετρώνται, κατά κύριο λόγο γυναικείου φύλου, από το 2018 έως το 2019 με βάση ορισμένα στατιστικά στοιχεία. Έπειτα, δίνεται περισσότερο βάση στο νόμο αυτό καθαυτό κατά της οικογενειακής βίας, αναλύοντας τα σημεία και τις πτυχές με το περισσότερο ενδιαφέρον.

Ενδοοικογενειακή βία είναι η συνεχής, τις περισσότερες φορές, κακοποιητική συμπεριφορά ενός ατόμου ενάντια στο άλλο, εντός οικογενειακού περιβάλλοντος, επί παραδείγματι στον γάμο ή στην απλή συμβίωση. Η ενδοοικογενειακή βία παίρνει μορφή, όταν το άτομο που διαθέτει βίαιη συμπεριφορά έχει την πεποίθηση ότι η κακοποίηση είναι δικαιολογημένη και κατά πάσα πιθανότητα αδύνατο να γνωστοποιηθεί. Η παραπάνω συμπεριφορά δύναται να δημιουργήσει ένα μοτίβο ανάλογων συμπεριφορών είτε σε παιδιά είτε σε υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, τα οποία υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να θεωρούν πως η βία αποτελεί παραβλέψιμη συμπεριφορά. Επιβεβαιωμένα, σε παγκόσμιο επίπεδο τα περισσότερα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας αφορούν γυναίκες. Σε συγκεκριμένες χώρες, η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί δικαιολογημένη πράξη, πόσο μάλλον σε υποθέσεις μοιχείας από την πλευρά της γυναίκας. Τέλος, μέσα από έρευνες και ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας έχει αποδειχθεί πως συσχετίζεται άμεσα με το θέμα της ισότητας των δύο φύλων.

3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο

Το προς μετάφραση κείμενο αποτελεί ένα νομικό λόγο με γλώσσα - πηγή την γαλλική και γλώσσα - στόχο την ελληνική. Πομπός της ενημερωτικής έκθεσης του κειμένου - πηγή, όπως προαναφέρθηκε, είναι ο Aurélien Pradié και ο Guillaume Vuilletet, οι οποίοι κατά γενική ιδιότητα αποτελούν βουλευτές. Ειδικότερα, όμως, και οι δύο αποτελούν μέλη της Συντακτικής Συνέλευσης της Γαλλίας από το 2017 με τη διαφορά ότι ο Aurélien Pradié ανήκει στο κόμμα των Ρεπουμπλικανών ενώ ο Guillaume Vuilletet είναι μέλος του κόμματος La République en marche!.

Δέκτες αποτελούν όλοι οι παρευρισκόμενοι στη αίθουσα, οι δημοσιογράφοι αλλά και όσους τους αφορά είτε έμμεσα είτε άμεσα η συγκεκριμένη έκθεση. Το θέμα που θίγεται μέσα από την ενημερωτική έκθεση είναι η ενδοοικογενειακή βία και συγκεκριμένα γίνεται λόγος για την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 που έχει ως στόχο την καταπολέμηση της βίας εντός της οικογένειας. Αξίζει να αναφερθεί πως το παραπάνω νομικό κείμενο ξεκινάει κάνοντας μια αναφορά σε συνταρακτικά στατιστικά στοιχεία του 2018 - 2019 που αφορούν αυτό το τόσο ευαίσθητο θέμα και πολύ περισσότερο σχετίζονται με τις γυναίκες. Είναι θλιβερό εν έτη 2019 και έπειτα να εκδίδονται νόμοι που να προστατεύουν το γυναικείο φύλο, κάτι που σήμερα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητο και κεκτημένο.

Η ενημερωτική έκθεση βρίθει ορολογίας, εκφράσεων όπως και φράσεων στον τομέα της νομικής. Παράλληλα, όμως, γίνεται αναφορά εξίσου σε οικονομικούς και τεχνολογικούς όρους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι λέξεις - φράσεις “Financement“, “recevabilité financière des amendements“, “bracelet électronique anti-rapprochement“ και “téléopérateurs“. Βέβαια, δεδομένου ότι ο λόγος της προαναφερθείσας έκθεσης είναι κατά κύριο λόγο νομικός, γίνεται χρήση συγκεκριμένων εκφραστικών μέσων, των οποίων η ανάλυση πρόκειται να παρουσιαστεί παρακάτω.

Αναφορικά με το νέο επικοινωνιακό πλαίσιο του κειμένου – στόχος, ο πομπός παραμένει ο ίδιος, ωστόσο την θέση του δέκτη λαμβάνουν πια άνθρωποι που έχουν γνώση της ελληνικής γλώσσας και κυρίως τους ενδιαφέρουν άμεσα οι όροι και οι προϋποθέσεις του συγκεκριμένου νόμου κατά της βίας εντός της οικογένειας. Με άλλα λόγια δέκτες αποτελούν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, που κατά πλειοψηφία είναι γυναίκες, αλλά και ένα μέρος αυτών κατέχεται από τους θύτες οι οποίοι είναι πολύ πιθανό να διαβάσουν την ενημερωτική έκθεση προκειμένου να ενημερωθούν για τις κυρώσεις που πρόκειται να τους επιβληθούν. Όσον αφορά τον χώρο και τον χρόνο μεταξύ του κειμένου – πηγής και του κειμένου – στόχος, δεν υπάρχει χωροχρονική απόκλιση, αλλά συγχρονία. Ειδικότερα, η ενδοοικογενειακή βία, αποτελεί ένα παγκόσμιο πρόβλημα που απαιτεί ομόφωνες αποφάσεις και λύσεις. Αυτό γίνεται φανερό και από το γεγονός πως η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβε δράση για την εξασφάλιση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, τονίζοντας πως έχουν την στήριξη και την βοήθειά της εκμηδενίζοντας με αυτόν τον τρόπο την χωροχρονική απόσταση. Έτσι, κατά τη μεταφραστική διαδικασία, δεν κρίθηκαν απαραίτητες πολλές πολιτισμικές επεξηγήσεις.

3.3. Λειτουργίες Κειμένου

Κατά τον K. Bühler υφίστανται τρεις πρωταρχικές λειτουργίες της γλώσσας: η αναφορική, η εκφραστική και η κλιτική. Σε αυτές τις τρεις λειτουργίες ο R. Jakobson επισημαίνει ακόμη μια, την

οποία ονομάζει φατική λειτουργία. Μολονότι, όλες οι προαναφερθείσες κατηγορίες διαιρούνται σε υπολειτουργίες (Nord, 2014: 97-98).

Εμβαθύνοντας, πράγματι μπορούμε να διακρίνουμε την αναφορική λειτουργία στο παραπάνω κείμενο – πηγή. Η αναφορική λειτουργία σχετίζεται κατά κύριο λόγο με την αναφορά στα φαινόμενα ή στα αντικείμενα τόσο του πραγματικού όσο και του φανταστικού κόσμου (Nord, 2014: 98). Στο κείμενο – πηγή μας αντικείμενο αναφοράς αποτελεί οπωσδήποτε το φαινόμενο της βίας εντός της οικογένειας, οι συνθήκες κάτω από τις οποίες κάποιος μπορεί να οδηγηθεί σε μία τέτοια συμπεριφορά, τα στατιστικά στοιχεία που υπογραμμίζουν μετά λύπης πως η πλειοψηφία των θυμάτων κλίνει προς το γυναικείο φύλο, αλλά και οι κυρώσεις που πρέπει να επιβάλλονται σε τέτοιου είδους ασυγχώρητες συμπεριφορές. Ακόμη, με βάση την αναφορική λειτουργία, θα μπορούσαμε να την αναδιατυπώσουμε ως πληροφοριακή. Δηλαδή, αυτή η κειμενική λειτουργία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και πληροφοριακή, αφού στόχος των ομιλητών αποτελεί ξεκάθαρα η ενημέρωση όλων των πολιτών για τον νόμο καταπολέμησης της ενδοοικογενειακής βίας και πόσο μάλλον των άμεσα ενδιαφερόμενων πάνω στο ζήτημα, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων και των θυτών. Μέσα από την εκφώνηση της ενημερωτικής έκθεσης οι δέκτες λαμβάνουν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες, που έχουν σχέση πάντοτε το θέμα που τους αφορά.

Επιπροσθέτως, μπορούμε να διακρίνουμε και μια δεύτερη λειτουργία, η ονομασία της οποίας είναι εκφραστική. Όταν κάνουμε λόγο για την εκφραστική λειτουργία εννοούμε την στάση του πομπού ως προς τα αντικείμενα και τα φαινόμενα του κόσμου (Nord, 2014: 101). Ειδικότερα, στο κείμενο – πηγή συμπεριλαμβάνονται ορισμένες συγκινησιακές και αξιολογικές υπολειτουργίες. Ξεκινώντας με τη συγκινησιακή λειτουργία, αντιλαμβανόμαστε πως ο πομπός του κειμένου, δηλαδή οι δύο ομιλητές, δεν εκδηλώνουν κάποιο προσωπικό συναίσθημα ως προς το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας. Εκφωνούν την ενημερωτική έκθεση δίχως την χρήση α' ενικού ή πληθυντικού προσώπου, κάτι που θα έδειχνε πως εντάσσουν και τον εαυτό τους στην γενική κατάσταση. Τουναντίον, χρησιμοποιείται σε όλο το κείμενο γ' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο, προκειμένου να γίνει σαφές το αυστηρό ύφος όπως και ο επίσημος λόγος. Έτσι, ο πομπός προσδίδει αντικειμενικότητα, αμεροληψία και καθολικό κύρος, αφού οι επισημάνσεις του δείχνουν αναμφισβήτητες και ολοκληρωτικά αποδεκτές. Ωστόσο με κάποιες φράσεις όπως «συνταρακτικό στατιστικό στοιχείο», «κατάσταση απειλητική για τη ζωή του θύματος» και «θλιβερό επεισόδιο», γίνεται χρήση συγκινησιακής γλώσσας, δηλαδή εντάσσονται συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις και με αυτόν τον τρόπο γίνεται έμμεσα επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη. Στην ίδια κατηγορία, βέβαια, εντάσσεται και ολόκληρη η τρίτη παράγραφος της ενημερωτικής έκθεσης, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τρία ρητορικά ερωτήματα. Όσον αφορά την αξιολογητική υπολειτουργία, μέσα από συγκεκριμένες λέξεις φαίνεται πως αξιολογούνται ορισμένα πράγματα και καταστάσεις,

τα οποία έχουν αντιμετωπιστεί από το Κοινοβούλιο και όχι μόνο. Οι φράσεις «η Γαλλία δεν μπόρεσε να πειραματιστεί», «ήταν δυνατόν να επιτευχθεί χωρίς πρόβλημα», «το συγκεκριμένο ζήτημα των δικονομικών προθεσμιών αντιμετωπίστηκε αρχικά με τρόπο που δεν ανταποκρινόταν στην πρόθεση του νομοθέτη», «αποδείχθηκαν ικανοποιητικές» αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Κλείνοντας, δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στην τελευταία λειτουργία που διακρίνει κανείς στο κείμενο - πηγή μας και αυτή δεν είναι άλλη από την κλητική λειτουργία, η οποία επικαλείται τη διάθεσή ή ακόμα και την ευαισθησία των πομπών να αναλάβουν δράση ώστε να οδηγήσουν τους δέκτες σε μια πολύ συγκεκριμένη αντίδραση (Nord, 2014: 103). Τυπότεστιν, ο ομιλητής μέσα από τους λόγους του προσπαθεί να πείσει το κοινό του να ασπαστεί τις απόψεις του και να συμμετάσχει στην αντιμετώπιση μιας ορισμένης κατάστασης. Φυσικά, και στην παρούσα κατηγορία μπορούμε να εντάξουμε την τρίτη παράγραφο του κειμένου μας, η οποία αποτελείται από ρητορικά ερωτήματα. Αυτό σημαίνει πως με την χρήση των ρητορικών ερωτήσεων, οι ομιλητές στοχεύουν σε ένα πιο άμεσο λόγο όπως και προσπαθούν να φέρουν το κοινό σε κατάσταση προβληματισμού σε σχέση με τις ερωτήσεις, έτσι ώστε να καταλήξουν στο ίδιο συμπέρασμα.

3.4. Σκοπός Κειμένου – Πηγή

Στο πλαίσιο της θεωρίας του Σκοπού, «η βασική αρχή που καθορίζει κάθε μεταφραστική διαδικασία είναι ο στόχος (ή αλλιώς Σκοπός) της συνολικής μεταφραστικής δράσης» (Nord, 2014: 70). Ο ίδιος ο σκοπός είναι αυτός που ορίζει και καθορίζει τους παραλήπτες, τον χρόνο πρόσληψης, αλλά και το μέσο ή την αιτία της δημιουργίας του. Παραλήπτες, λοιπόν, αποτελούν όλοι όσοι παρευρίσκονται την ώρα που εκφωνείται η ενημερωτική έκθεση, καθώς και όσοι δείχνουν ενδιαφέρον πάνω στο θέμα της ενδοοικογενειακής βίας γενικότερα ή όσοι διαβάζουν μετέπειτα την έκθεση στο διαδίκτυο. Ο προφορικός λόγος αποτελεί μέσο μετάδοσης. Το κείμενο – πηγή αποσκοπεί τόσο στην πληροφόρηση όσο και στην ενημέρωση των ενδιαφερόμενων προσώπων. Ακόμη, αποσκοπεί στην πειθώ του δέκτη σχετικά με την εντολή προστασίας, το ζήτημα της διάρκειας της διαδικασίας, την προστασία των θυμάτων και τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει. Αναμφισβήτητα, το ύφος της ενημερωτικής έκθεσης είναι άκρως σοβαρό και επίσημο, ενώ η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι η επίσημη γαλλική και όχι κάποια συγκεκριμένη διάλεκτος, αφού πρόκειται για κείμενο νομικού περιεχομένου.

Εν συνεχεία, η γλώσσα του κειμένου - πηγή χαρακτηρίζεται τόσο από μικροπερίοδο όσο και από μακροπερίοδο λόγο, σε γενικές γραμμές. Πιο συγκεκριμένα και αναφορικά με τον μικροπερίοδο

λόγο, ο πομπός αποδίδει το μήνυμά του με σαφήνεια, κάτι που χαρακτηρίζει απόλυτα τον προφορικό λόγο. Γίνεται χρήση σχετικά απλοϊκής σύνταξης και η δομή του αποτελείται από την χαρακτηριστική προσφώνηση «MESDAMES, MESSIEURS,», έναν μικρό πρόλογο στον οποίο επισημαίνονται ορισμένα δυσβάσταχτα στατιστικά στοιχεία, το κυρίως μέρος και έναν μικρό επίλογο κατά τον οποίο αξιολογούνται οι δοκιμές του συστήματος. Παράλληλα, με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε πως ο παραπάνω νομικός λόγος ξεχωρίζει για την συνοχή μεταξύ των παραγράφων, την συνεχή χρήση συνδετικών λέξεων, καθώς και τη ροή του. Από την άλλη πλευρά, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε τον μακροπερίοδο λόγο, ο οποίος από την φύση του δηλώνει πολύπλοκη σκέψη ενώ, παράλληλα, προσδίδει την σοβαρότητα αλλά και το επιστημονικό κύρος που απαιτεί μια ενημερωτική έκθεση νομικού περιεχομένου. Σε αυτή την περίπτωση η σύνταξη σε ορισμένα σημεία γίνεται ολοένα και πιο σύνθετη, όπως λόγου χάριν στην δεύτερη και την όγδοη παράγραφο του πρωτοτύπου. Όσον αφορά την ορολογία του κειμένου – πηγή παραμένει και στις δύο περιπτώσεις ειδική, αφού κάνουμε λόγο για όρους που χρησιμοποιούν όλα τα αξιόλογα μέλη του συνταγματικού δικαίου και του Κοινοβουλίου.

3.4.1. Πακέτο μεταφραστικών οδηγιών και σύγκριση Κειμένου – Στόχος με Κείμενο – Πηγή

Φτάνοντας στο τέλος της ανάλυσης του κειμένου - πηγή, δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε το πακέτο των μεταφραστικών οδηγιών, το οποίο αποτελεί την κατευθυντήρια γραμμή για τις συνθήκες κατά τις οποίες λειτουργεί το κείμενο – στόχος. Βεβαίως, το κείμενο – πηγή διαφέρει από το κείμενο – στόχος, ανάλογα με τις συνθήκες κατά τις οποίες πραγματοποιούνται οι λειτουργίες του. Όμως, είναι αρκετά πιθανό ορισμένες λειτουργίες να συμπίπτουν. Ωστόσο, εν τοιαύτη περίπτωση καλό είναι να αναλογίζονται οι διαφορές που υφίστανται σχετικά με την εμπειρία αλλά και τις γνώσεις που σχετίζονται με τον πολιτισμό των δεκτών. Τοιουτοτρόπως, ο μεταφραστής δεν μπορεί παρά να προβεί σε σύγκριση των δύο κειμένων. (Nord, 2014: 138).

Λαμβάνοντας υπόψη τις λειτουργίες, το μέσο όπως και τον κειμενικό τύπο του πρωτοτύπου κειμένου, παρατηρούμε πως οι λειτουργίες δεν επιδέχονται καμία αλλαγή, αντίθετα παραμένουν οι ίδιες στο μετάφρασμα. Για την ακρίβεια, η αναφορική, η εκφραστική αλλά και η κλιτική λειτουργία δεν μεταβάλλονται, διότι η μετάφραση του κειμένου – πηγή στοχεύει στο να περάσει ακριβώς τις ίδιες πληροφορίες σε κάθε αναγνώστη ξεχωριστά. Αυτό συνεπάγεται πως και το ύφος δεν τροποποιείται αλλά διατηρεί την ίδια επισημότητα και το ίδιο επιστημονικό κύρος, λόγω του κειμενικού είδους. Τέλος, άλλο ένα στοιχείο που δεν αλλάζει είναι η δομή, η οποία μένει εξίσου πανομοιότυπη με το κείμενο – πηγή.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθούμε και στον σκοπό του κειμένου – στόχος, κατά τον οποίο το ελληνικό κοινό γίνεται πια ο παραλήπτης. Έτσι, πρωταρχικός στόχος είναι η ενημέρωση σε γενικότερο πλαίσιο για την εφαρμογή του νόμου αριθ. 2019-1480 της 28ης Δεκεμβρίου 2019 για την καταπολέμηση της βίας εντός της οικογένειας. Το κείμενο – στόχος οφείλει σε κάθε περίπτωση να ανταποκρίνεται πλήρως στον πολιτισμό – στόχο ή διαφορετικά στην ελληνική κουλτούρα. Σχετικά με τον χρόνο πρόσληψης, αυτός εξαρτάται από το πότε η ενημερωτική έκθεση θα κεντρίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη ώστε να την διαβάσει. Συνοψίζοντας, αναφορικά με το μέσο, το κείμενο – στόχος μεταδίδεται σε γραπτό λόγο το ίδιο και το κείμενο – πηγή αφού πρόκειται για γραπτή ενημερωτική έκθεση, με τη διαφορά ότι το πρωτότυπο μεταδόθηκε και με προφορικό λόγο.

3.5. Κατηγορίες Μεταφραστικών Προβλημάτων

Με βάση πάντοτε το «ευαγγέλιο» κάθε αξιόλογου μεταφραστή που σέβεται την δουλειά του, Nord (2014), τα μεταφραστικά προβλήματα διακρίνονται από αντικειμενικότητα ή το λιγότερο διυποκειμενικότητα και δεν πρέπει να υπάρχει ουδεμία ταύτιση με την όποια μεταφραστική δυσκολία. Με άλλα λόγια, όταν κάνουμε λόγο για διυποκειμενικότητα εννοούμε τις υποκειμενικές δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει ένας μεταφραστής κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας, οι οποίες μπορεί να βασίζονται είτε σε ανεπάρκεια γλωσσικών - πολιτισμικών είτε μεταφραστικών δεξιοτήτων ή ακόμη και σε λανθασμένη τεκμηρίωση. Σύμφωνα με τα παραπάνω, το μεταφραστικό «ευαγγέλιο» απαριθμεί τέσσερις κατηγορίες μεταφραστικών προβλημάτων. Αυτές είναι οι εξής: τα πραγματολογικά, τα πολιτισμικά, τα γλωσσικά και τα ιδιάζοντα προβλήματα. Αν και η προαναφερθείσα απαρίθμηση δύναται τεθεί σε εφαρμογή σε πολλά κειμενικά είδη όπως και ζεύγη γλωσσών, η εν λόγω ανάλυση σαφώς γίνεται με γνώμονα το ζεύγος γλωσσών Γαλλικά – Ελληνικά. Παρακάτω, λοιπόν, θα παρουσιαστούν αναλυτικά όλα τα προβλήματα ανά κατηγορία, με τη χρήση παραδειγμάτων για την καλύτερη κατανόησή τους. Τέλος, αναγράφεται λεπτομερώς και ο τρόπος που επιλέχθηκε έτσι ώστε να επιλυθεί επιτυχώς κάθε πιθανό πρόβλημα.

3.5.1. Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα

Στην πρώτη κατηγορία των πραγματολογικών μεταφραστικών προβλημάτων, αυτά προκύπτουν από τις διαφορές που υπάρχουν στο πλαίσιο των επικοινωνιακών καταστάσεων εντός των οποίων χρησιμοποιούνται τόσο το κείμενο – πηγή όσο και το κείμενο – στόχος (Κελάνδριας, 2016: 141). Έτσι, κάνοντας μια σύγκριση εξωκειμενικών παραγόντων μπορούν να εντοπιστούν ο πομπός, ο δέκτης, ο χώρος αλλά και ο χρόνος.

Ξεκινώντας, όπως ήδη έχει αναφερθεί πολλάκις, το παραπάνω κείμενο – πηγή αποτελεί ένα νομικό λόγο και συγκεκριμένα μια ενημερωτική έκθεση, η οποία παρουσιάστηκε από τους βουλευτές Aurélien Pradié και Guillaume Vuilletet στην Εθνοσυνέλευση. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε, πως η γαλλική Εθνοσυνέλευση αποτελεί το κομμάτι της κάτω βουλής του διθάλαμου του Κοινοβουλίου της Γαλλίας, το οποίο βρίσκεται υπό την Πέμπτη Δημοκρατία, ενώ το κομμάτι που απομένει ονομάζεται Γερουσία. Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω πληροφορίες, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως αυτός ο λόγος είναι πέρα για πέρα νομικής φύσεως και άρα τον διακρίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο σοβαρότητας. Ακολουθώντας, και οι δυο τους αποτελούν μέλη της Συντακτικής Συνέλευσης της Γαλλίας από το 2017. Όμως, ο Aurélien Pradié είναι μέλος του κεντροδεξιού κόμματος των Ρεπουμπλικανών και από την άλλη πλευρά ο Guillaume Vuilletet ανήκει στο φιλελεύθερο κόμμα *La République en marche!*. Το ύφος και η γλώσσας του κειμένου είναι εύκολο να κατανοηθεί από το ακροατήριο της γαλλικής Εθνοσυνέλευσης. Έχοντας, λοιπόν, μελετήσει αντίστοιχες εκθέσεις που εκφωνούνται από Έλληνες βουλευτές ανάλογων κομμάτων, συμπεράνα πως ο λόγος του κειμένου – στόχος διατηρεί το ίδιο ύφος, κύρος και επισημότητα.

3.5.2. Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα

Συνεχίζοντας, θα αναφερθούμε στην κατηγορία των πολιτισμικών προβλημάτων. «Ο κάθε πολιτισμός διαθέτει τις νόρμες του, τις συμβάσεις όπως και τις συνήθειές του» (Nord, 2014). Έτσι, τα δύσκολα σημεία αυτής της κατηγορίας προκύπτουν από τις διαφορές που υπάρχουν στις νόρμες που καθορίζουν τόσο την λεκτική όσο και την μη λεκτική συμπεριφορά των πολιτισμών που μας ενδιαφέρουν. Επιβεβαιωμένα, τα πολιτισμικά προβλήματα «εξαρτώνται άμεσα από συγκεκριμένες πολιτισμικές ομάδες που φυσικά έχουν κάποια εμπλοκή στη μεταφραστική διαδικασία» (Nord, 2014).

Πράγματι, στην κατηγορία αυτή εμπεριέχονται νομοθετικά σώματα, ιδρύματα, θεσμοί και γενικότερα οργανισμοί που προφανώς έχουν σχέση με την Γαλλία. Κατά πάσα πιθανότητα, όμως, τα παραπάνω δεν εντάσσονται στην καθημερινότητα του μέσου Έλληνα αναγνώστη. Λόγου χάρη, λέξεις όπως «*Assemblée nationale*», «*Chancellerie*» και «*Parlement*» αποτελούν σημείο αναφοράς για το γαλλικό κράτος και μεταφράστηκαν αντίστοιχα ως «Εθνοσυνέλευση», «Πρυτανεία» και «Κοινοβούλιο», προκειμένου να αντιληφθούν από τον αναγνώστη του πολιτισμού – στόχος ευκολότερα. Με τον ίδιο τρόπο λειτούργησε και η λέξη «*Républicains* », η οποία αποτελεί πολιτικό κόμμα της Γαλλίας και μεταφράστηκε ως «Ρεπουμπλικανοί». Παρόλο που το ελληνικό κοινό δεν είναι εξοικειωμένο με τα πολιτικά κόμματα της Γαλλίας, θεωρήθηκε ορθότερος τρόπος η ακριβής ελληνική απόδοσή του όρου, ώστε να μην υπάρξουν ασάφειες στους δέκτες του κειμένου – στόχος.

3.5.3. Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα

Έπειτα, όσον αφορά την κατηγορία των γλωσσικών μεταφραστικών προβλημάτων και με βάση το βιβλίο “Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα”, μπορούν να δημιουργηθούν προβλήματα σε επίπεδο λεξιλογίου, σύνταξης και υπερτεμαχιακών στοιχείων μεταξύ δύο γλωσσών. Στην προκειμένη περίπτωση κάνουμε λόγο για το ζευγάρι γαλλικής και ελληνικής, δύο γλώσσες αρκετά διαφορετικές μεταξύ τους.

Κατά τη διάρκεια της μετάφρασής μου, ωστόσο, αντιμετώπισα και κάποιες δυσκολίες. Συνάντησα ορισμένες λέξεις - φράσεις, που απαιτούσαν ιδιαίτερη προσοχή κατά την μετάφρασή τους και που δίχως την βοήθεια ενός αξιόλογου λεξικού δεν θα μπορούσαν να αποδοθούν. Για τον λόγο αυτόν, προχώρησα στην αποδελτίωση αυτών των όρων, αφού πρώτα τους αναζήτησα σε ειδικά λεξικά νομικών όρων αλλά και κάποιους από αυτούς σε έγκυρες διαδικτυακές πηγές. Έτσι, λοιπόν, δημιούργησα ένα γλωσσάρι, τοποθετώντας τις λέξεις – φράσεις, νομικού κατά κύριο λόγο περιεχομένου, που εντόπιζα στο κείμενο με αλφαβητική σειρά για μεγαλύτερη διευκόλυνση.

Άλλο ένα πρόβλημα στο οποίο αξίζει να αναφερθούμε αφορά τις κύριες ονομασίες όπως και τις τοποθεσίες, οι οποίες μάλιστα ήταν αρκετές. Πιο συγκεκριμένα, το μοναδικό κύριο όνομα που υπήρχε μέσα στην έκθεση «Ernestine Ronai», αλλά και οι τοποθεσίες όπως «Pygénéées», «Pontoise», «Bobigny και άλλες πολλές, επιλέχθηκαν να μεταγραφούν στην ελληνική γλώσσα. Ούτως ή άλλως, υπάρχουν μετεγγραμμένα σε αρκετά κείμενα παρόμοιου περιεχομένου στο διαδίκτυο, ωστόσο επέλεξα να μην τα αφήσω ως έχουν διότι τα γαλλικά είναι μια γλώσσα με πολύ συγκεκριμένη προφορά και τονισμό, κάτι που σίγουρα θα δυσκόλευε το ελληνικό κοινό. Έτσι, λοιπόν, με βάση το διαφορετικό φωνολογικό επίπεδο που υπάρχει ανάμεσα στις δύο γλώσσες, προτιμήθηκε αυτή η επιλογή προκειμένου να μην υπάρξει κάποια αλλοίωση ούτε στην προφορά ούτε και στην ορθογραφία των παραπάνω αναφορών κατά τη μεταφορά στην γλώσσα – στόχο.

Ολοκληρώνοντας την παρούσα κατηγορία, παρόλο που η γαλλική γλώσσα δεν φημίζεται για τον μακροπερίοδο λόγο της αλλά ούτε και για την περίπλοκη συντακτική δομή της, στην παραπάνω ενημερωτική έκθεση υπάρχουν σε πολλές περιπτώσεις δείγματα μακροπερίόδου λόγου. Συγκεκριμένα, η φράση της δεύτερης παραγράφου του κειμένου «Déposée sur le bureau de l'Assemblée nationale le 28 août 2019 par le groupe Les Républicains ... par le Président de la République le 28 décembre.» αποτελεί την μια από τις δύο περιόδους της παραγράφου. Όμως, μία τόσο μεγάλη περίοδος λόγου το μόνο που μπορεί να προκαλέσει είναι σύγχυση κατά την ανάγνωσή της αλλά και γενικότερα προβλήματα στην απόδοσή της στην ελληνική. Για να αποδοθεί ορθά, διαιρέθηκε σε δύο περιόδους με την βοήθεια και των συνδετικών λέξεων. Δηλαδή, μετατράπηκε ως εξής «Έχοντας υποβληθεί στο γραφείο της Εθνοσυνέλευσης ... από τους βουλευτές στις 15

Οκτωβρίου.» και «Έπειτα, υιοθετήθηκε από τους γερουσιαστές ... από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 28 Δεκεμβρίου.». Μολονότι, υπάρχουν και άλλα παρόμοια παραδείγματα εντός κειμένου, που επιλύθηκαν με τον ακριβώς ίδιο τρόπο έτσι ώστε το αποτέλεσμα να διαβάζεται εύκολα από το κοινό.

3.5.4. Ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα

Η τελευταία κατηγορία λαμβάνει την ονομασία ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα. Το βιβλίο της Christiane Nord (2014), υποστηρίζει πως τα προβλήματα αυτής της κατηγορίας συσχετίζονται άμεσα κάθε φορά με ένα ορισμένο κείμενο – πηγή, λόγου χάρη, με συγκεκριμένα σχήματα λόγου, λογοπαίγνια ή και νεολογισμούς.

Αρχίζοντας, λόγω του ότι αναφερόμαστε σε μία έκθεση νομικού περιεχομένου, οι εκφωνητές συχνά χρησιμοποιούν τρόπους πειθούς, σχήματα λόγου, εικόνες και όχι μόνο προκειμένου να πείσουν τους αποδέκτες για τα ζητήματα τα οποία θίγουν. Όσον αφορά τις εικόνες, στο παραπάνω κείμενο έχουν εντοπιστεί τρεις. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι προτάσεις «146 femmes, qui ont perdu la vie sous les coups de leur partenaire.», «Composé d'un bracelet installé sur l'auteur des faits ... pour une action sur le terrain.» και «Ces deux zones constituent un cercle autour du dispositif de la personne protégée.» οι οποίες μας δημιουργούν έντονες εικόνες.

Επιπλέον, συναντάμε αρκετές προσωποποιήσεις, μεταφορές όπως και υπερβολές. Ειδικότερα, αρχίζοντας με τις μεταφορές μπορούμε να διακρίνουμε τρία παραδείγματα. Οι φράσεις «ce qui vient lever des hésitations et dissiper des ignorances.» και «Il est supporté par l'administration pénitentiaire à hauteur de 4,7 millions d'euros.» μας επισημαίνουν το στοιχείο της μεταφοράς μέσα από τα ρήματα που χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα ουσιαστικά στην πρώτη περίπτωση, τα οποία μεταφράστηκαν ως «αίρει τους δισταγμούς και σκορπίζει την άγνοια» και «το ύψος που βαρύνει τις σωφρονιστικές αρχές». Η τρίτη μεταφορά σχετίζεται με την φράση «chaîne procédurale», η οποία μεταφράστηκε ως «δικονομική αλυσίδα» έτσι ώστε στο ελληνικό κείμενο να μην χαθεί η ιδιότητα της μεταφοράς.

Προχωρώντας στην κατηγορία των προσωποποιήσεων, θα αναφερθούμε εξίσου σε τρία παραδείγματα τα οποία είναι τα εξής: «Cette loi est venue corriger ce qui, dans le droit, ne fonctionnait pas», «la loi a mis fin à la pratique de certaines juridictions» και «Ces réactions ont convaincu le Gouvernement de la nécessité d'une amodiation». Στα πρώτα δύο παραδείγματα προσωποποιείται ο νόμος και στο τελευταίο προσωποποιούνται οι αντιδράσεις. Η κατηγορία με τα ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα κλείνει με το σχήμα της υπερβολής, το οποίο δεν θα

μπορούσε να λείπει από ένα νομικό κείμενο. Πιο συγκεκριμένα, για αυτό το σχήμα λόγου καταφέραμε να διακρίνουμε δυο παραδείγματα υπερβολών, τα οποία εκφράζονται μέσα από τις προτάσεις «Ce délai excessif, dans une situation de danger de mort pour la victime, est apparu inacceptable au Parlement» και «l'obligation d'engager une nouvelle procédure vouée à échouer sur les mêmes difficultés». Στις προαναφερθείσες προτάσεις γίνεται χρήση λέξεων που δηλώνουν υπερβολή, όπως οι λέξεις «υπερβολική», «απειλητική», «απαράδεκτη» και «καταδικασμένη». Το τελευταίο ιδιάζον πρόβλημα αυτής της ενημερωτικής έκθεσης είναι οι θεσμοί, δηλαδή οι όροι «Chancellerie» και «Parlement», οι οποίοι αποδόθηκαν ως «Πρυτανεία» και «Κοινοβούλιο». Το αρχικό κεφαλαίο γράμμα δεν τροποποιήθηκε, διότι κάνουμε λόγο για σύμβολα, ασχέτως που σε ορισμένα επιστημονικά κείμενα αντίστοιχου περιεχομένου συναντάμε τα αρχικά αυτών με πεζά.

4. Επίλογος

Ολοκληρώνοντας τον σχολιασμό της παραπάνω ενημερωτικής έκθεσης, ομολογουμένως, βρίσκομαι στην ευχάριστη θέση να δηλώσω πως η παρούσα πτυχιακή εργασία ήταν το έναυσμα για μια αξιολογή τριβή με τον κλάδο της μετάφρασης νομικών κειμένων. Σαφώς, η ενασχόληση με τη μετάφραση κειμένων νομικού περιεχομένου αποτέλεσε μια σπουδαία πρόκληση για εμένα κατά τη μεταφραστική διαδικασία, μα συνάμα απαιτούσε υψηλό επίπεδο γνώσεων ιδιαίτερα στον τομέα της ορολογίας. Απαραίτητο προσόν ενός μεταφραστή, βεβαίως, είναι η άριστη γνώση τόσο της γλώσσας - πηγή όσο και της γλώσσας - στόχο. Μόνο έτσι δύναται να εντοπίσει σε ικανοποιητικό βαθμό τα διάφορα εκφραστικά μέσα που υπάρχουν εντός ενός κειμένου, τα μεταφραστικά προβλήματα αλλά και η επίλυση αυτών αποδίδοντάς τα στην γλώσσα - στόχο με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο. Επιπροσθέτως, ο μεταφραστής οφείλει να γνωρίζει πληροφορίες σχετικά με το εξωκειμενικό περιβάλλον του εκάστοτε κειμένου, πράγμα που συνεπάγεται τον χρόνο αλλά και την αιτία σύνταξης, όπως και τον αποδέκτη του, ώστε να προβεί στις απαραίτητες μεταφραστικές επιλογές. Προσωπικά, θα χαρακτήριζα αυτήν την εργασία πρόκληση, διότι μέσα από ενδελεχή έρευνα γνώρισα σε βάθος τόσο το νομικό όσο και τον πολιτικό κόσμο της Γαλλίας. Εν κατακλείδι, τα μεταφραστικά προβλήματα με τα οποία ήρθα αντιμέτωπη όπως και οι μεταφραστικές θεωρίες που μελέτησα προκειμένου να τα επιλύσω, διεύρυναν ακόμη περισσότερο το γνωστικό μου πεδίο σε σχέση πάντοτε με τον κλάδο της μετάφρασης.

5. Γλωσσάρι όρων

A

- Acte juridique → Νομική πράξη
- Acte de signification → Επιδοτήριο
- Action publique → Ποινική δίωξη
- Administration → Διοίκηση
- Administration centrale → Κεντρική διοίκηση
- Administration pénitentiaire → Σωφρονιστικές αρχές
- Amodiation → Μίσθωση
- Applicable → Εφαρμόσιμο
- Assemblée nationale → Εθνοσυνέλευση
- Attribution du logement conjugal → Ανάθεση συζυγικής κατοικίας
- Audience → Ακρόαση
- Audition menée → Διαβουλεύσεις
- Autorité → Εξουσία
- Autorité administrative → Διοικητική αρχή
- Autorité judiciaire → Δικαστική αρχή
- Autorité parentale → Γονική μέριμνα

B

- Bien → Περιουσιακό στοιχείο
- Bon sens → Κοινή λογική

C

- Cabinet → Υπουργικό συμβούλιο
- Caducité → Καθεστώς ακύρωσης
- Chancellerie → Πρυτανεία (στη Γαλλία)
- Code civil → Αστικός κώδικας
- Code de procédure civile → Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
- Commissariat de police → Αστυνομικό τμήμα
- Commission nationale → Εθνική επιτροπή
- Comité national → Εθνική επιτροπή
- Compétence → Δικαιοδοσία
- Concertation préalable → Προηγούμενη συνεννόηση
- Conseil d'État → Συμβούλιο της Επικρατείας
- Cour d'appel → Εφετείο

D

- Débat parlementaire → Κοινοβουλευτική συζήτηση

- Décret → Διάταγμα
- Décret d'application → Διάταγμα εφαρμογής
- Défendeur → Εναγόμενος
- Défense → Υπεράσπιση
- Délai procédural → Δικονομική προθεσμία
- Délivrance → Έκδοση
- Demandeur → Ενάγοντας
- Département ministériel → Υπουργείο
- Dépôt d'une plainte → Υποβολή μήνυσης
- Député → Βουλευτής
- Détention d'armes → Οπλοκατοχή
- Disposition de la loi → Νομοθετική διάταξη
- Droit → Δίκαιο
- Droit en vigueur → Ισχύον δίκαιο

E

- En chambre du conseil → Εν συμβουλίω
- Encadrement normatif → Κανονιστικό πλαίσιο
- Entrée en vigueur → Έναρξη ισχύος
- Équipement informatique → Εξοπλισμός επεξεργασίας δεδομένων
- Exercice du droit de visite → Άσκηση του δικαιώματος προσωπικής επαφής

F

- FINIADA → Εθνικό αρχείο προσώπων στα οποία απαγορεύεται η απόκτηση και η κατοχή όπλου
- Fond → Κονδύλιο
- Forces de police → Αστυνομικές δυνάμεις
- Force publique → Όργανο της τάξης

G

- Garde des sceaux → Υπουργός Δικαιοσύνης
- Gendarmerie nationale → Εθνική χωροφυλακή
- Gouvernement → Κυβέρνηση
- Greffe → Γραμματεία δικαστηρίου
- Guide pratique → Πρακτικός οδηγός

H

- Huissier → Δικαστικός επιμελητής

I

- Interpellation → Εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας

J

- Juge → Δικαστής
- Jugement → Δικαστική απόφαση
- Juridiction → Δικαστήριο
- Juridiction répressive → Ποινικό δικαστήριο
- Jurisprudence constante → Πάγια νομολογία

L

- Législateur → Νομοθέτης
- Loi → Νόμος

M

- Magistrat → Δικαστής
- Majorité → Πλειοψηφία
- Marché public → Δημόσια σύμβαση
- Ministère de la justice → Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Ministère de l'intérieur → Υπουργείο Εσωτερικών
- Ministère public → Εισαγγελική αρχή
- Modalité d'application → Όρος εφαρμογής
- Modification → Τροποποίηση

O

- Obligation engagée → Ανειλημμένη υποχρέωση
- Opposition → Αντιπολίτευση
- Ordonnance de protection → Εντολή προστασίας

P

- Par principe → Ως πάγια αρχή
- Parlement → Κοινοβούλιο
- Parquet → Εισαγγελία δικαστηρίου
- Partie → Διάδικος
- Partie demanderesse → Ενάγων
- Parties prenantes → Ενδιαφερόμενα μέρη
- Port d'armes → Οπλοφορία
- Pouvoir réglementaire → Κανονιστική εξουσία
- Préfet → Νομάρχης
- Préjudice d'éventuelles → Ενδεχόμενη βλάβη

- Présidence → Προεδρία
- Président de la République → Πρόεδρος της Δημοκρατίας
- Principaux ministères → Υπουργικές αρχές
- Principe du contradictoire → Αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης των διαδίκων
- Procédure civile → Πολιτική δικονομία
- Procédure pénale → Ποινική δικονομία
- Procès civil → Αστική Δίκη
- Procureur de la République → Εισαγγελέας
- Propriétaire → Ιδιοκτήτης

R

- Rapporteur → Εισηγητής
- Recevabilité des amendements → Παραδεκτό τροπολογιών
- Réforme → Μεταρρύθμιση
- Règle d'attribution → Κανόνας ανάθεσης
- Renvoi à l'audience → Παραπομπή στο ακροατήριο
- Républicains → Ρεπουμπλικάνοι
- Requête → Αίτηση

S

- Sans faille → Χωρίς σφάλμα
- Sénat → Γερουσία
- Sénateur → Γερουσιαστής
- Sentence → Απόφαση
- Signification → Κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή
- Surveillance électronique → Ηλεκτρονική επιτήρηση

T

- Territoire national → Εθνική επικράτεια
- Tour de force → Κατόρθωμα
- Tribunal judiciaire → Τακτικό δικαστήριο

U

- Unanimité → Ομοφωνία

V

- Voie administrative → Διοικητική οδός
- Voie civile → Αστική οδός
- Voie pénale → Ποινική οδός

Βιβλιογραφία

Πρωτογενείς πηγές

- Aurélien Pradié et Guillaume Vuilletet – (2020). *Rapport d'information sur la mise en application de la loi n° 2019-1480 du 28 décembre 2019 visant à agir contre les violences au sein de la famille*. Enregistré à la Présidence de l'Assemblée nationale le 14 octobre 2020 https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/rapports/cion_lois/115b3431_rapport-information

Δευτερογενείς πηγές

- Nord, C. (2014). *Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα – Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις* (Σ.Π. Γραμμενίδης, Δ.Δ. Λάμπρου, μετ.). Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος.
- Κελάνδριας, Π. Ι. (2016). *Λειτουργική Διδακτική της Μετάφρασης*. Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος.
- Τσίγκου, Μ. (2011). *Γλωσσολογία & Μετάφραση – Προσεγγίζοντας τη μεταφραστική μονάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος.
- Κ. Ε. Βαλεοντής, Π. Γ. Κριμπάς (2014). *Νομική γλώσσα, νομική ορολογία – Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας.

Έντυπα Λεξικά

- Καββαθά Μ., Κανέλλος Λ., Κυρανούδη Φ., Ξεφτέρη Σ., Παπαθανασίου Ν., Παππά Ν., Τσιμάρας Κ., Πολλάλης Η. (2020). *ΓΑΛΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ / ΕΛΛΗΝΟ-ΓΑΛΛΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ - FRANÇAIS-GREC / GREC-FRANÇAIS DICTIONNAIRE JURIDIQUE*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γ. Φ. Γαλάνης (2012). *Γαλλοελληνικό λεξικό Πατάκης – Larousse*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Δημήτρης Παντελοδήμος (2012). *Ελληνογαλλικό Γαλλοελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Εκδόσεις Διάστιχο.
- Δημήτρης Παντελοδήμος (2012). *Γαλλοελληνικό λεξικό, 140.000 λέξεις και φράσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσιγαρίδας.

Διαδικτυακά Λεξικά

- IATE – European Union Terminology. Ανακτήθηκε από: <https://iate.europa.eu/home>
- DeepL. Ανακτήθηκε από: <https://www.deepl.com/translator>
- Διαδικτυακό λεξικό WordReference. Ανακτήθηκε από: <https://www.wordreference.com/frgr/gr/>
- Διαδικτυακό λεξικό Glosbe. Ανακτήθηκε από: <https://el.glosbe.com/fr/el>
- Διαδικτυακό λεξικό Pons. Ανακτήθηκε από: <https://en.pons.com/text-translation/french-greek>